

ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการ
ชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน

พจนา สายแก้ว

สำนักหอสมุด

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2547

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา

ชื่อเรื่อง

ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน

โดย

พจนนา สายแก้ว

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา)

วันที่ 15 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2547

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์โชค จรุงนธ์)

วันที่ 15 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2547

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ทรงศักดิ์ ภู่น้อย)

วันที่ 15 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2547

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา)

วันที่ 15 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2547

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน 5.4 พ.ศ. 47

ชื่อเรื่อง	ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชน ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพจนา สายแก้ว
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พรรณนาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน 2) ทราบถึงความพึงพอใจสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน 3) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน จำนวน 329 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการใช้แผนที่ (mapping) การแบ่งเขต (zoning) และการสุ่มตามสัดส่วนของตำบลและจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (grouping) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อนำไปสัมภาษณ์ ที่ผ่านการทดสอบความตรงของเนื้อหา และความเที่ยง ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 44.40 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนท้องถิ่น จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และมีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปี 29,736.78 บาท

ลักษณะทางด้านจิตวิทยา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการเป็นผู้นำในระดับปานกลาง มีเจตคติต่อแผนและนโยบายในระดับที่ดี และมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นในระดับปานกลาง

ด้านการรับทราบข้อมูลข่าวสารภายในชุมชนท้องถิ่น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับทราบข้อมูลข่าวสาร โดยการใช้เสียงตามสาย และการพบปะพูดคุย

ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ด้านโครงสร้างอยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านลักษณะของระบบอยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะของแบบแผน

หรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูง อยู่ในระดับปานกลาง ด้านลักษณะของสมาชิกในองค์กร (พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ) อยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะความรู้ ความสามารถขององค์กร (พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) อยู่ในระดับปานกลาง และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ เจตคติที่มีต่อแผน และนโยบาย และรายได้สุทธิต่อปี

Title	Members of Farm Women Groups Satisfaction towards the Local Community Management and Administration of Subdistrict Administration Organization in Lamphun Province
Author	Potchana Saikaew
Degree of	Master of Arts in Development Administration
Advisory Committee Chairperson	Assistant Prof. Dr. Weerapon Thongma

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to examine personal, economic and social characteristics of farm women groups in Lamphun Province; 2) to survey the satisfaction of farm women groups towards the local community management and administration of Subdistrict Administration Organization in Lamphun Province; and 3) to study the factors related to satisfaction of farm women groups towards the local community management and administration of Subdistrict Administration Organization in Lamphun Province. The data was from 329 members of farm women groups in Lamphun Province. It was collected by means of questionnaires, tested for content validity and reliability and analyzed by using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS).

The results revealed that more than half of respondents were 44.40 years old on average. They have domicile in local mostly and graduated primary school. Most of them were employed and had the average net income was 29,736.78 bath per year.

The respondents attitudes towards leader and participation in the local were at a moderate level, and their attitudes towards plan and policy were at good level.

Community information, most of them received community information through community radio and verbal communication.

The respondents satisfaction towards Structure was at a high level; Strategy at a moderate level; Systems at a high level; Style at a moderate level; Staff at a high level; Skill at a moderate level and Shared values at a moderate level. Moreover, the factors related to their satisfaction were attitudes towards plan and policy and net income.

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเรื่อง ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ฉบับนี้ สามารถสำเร็จได้ด้วยความกรุณาของประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระพล ทองมา ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา และกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์โชค จรุงคนธ์ อาจารย์ทรงศักดิ์ ภู่น้อย ที่ได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาระดับปริญญาโท รวมถึงการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมถึงกรรมการปกครอง ประธาน และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พจนา สายแก้ว

ธันวาคม 2547

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
สารบัญเรื่อง	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
สารบัญตารางภาคผนวก	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
องค์การบริหารส่วนตำบล	6
ความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	6
ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	11
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	13
กลยุทธ์ในการบริหารตามหลัก McKinsey	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	21
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครอง	23
กลุ่มแม่บ้าน	26
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	28
ความหมายของความพึงพอใจ	28
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ	30
การวัดความพึงพอใจ	34

ภาคสรุป	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย	38
สมมติฐานการวิจัย	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
สถานที่ดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	41
ตัวแปรและการวัดตัวแปร	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การทดสอบเครื่องมือ	48
วิธีการรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ระยะเวลาในการวิจัย	51
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	52
ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน	53
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการ ชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำพูน	63
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน	71
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย	83
ข้อเสนอแนะ	85
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	93
ภาคผนวก ข ตารางภาคผนวก	104
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	43
2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	56
3 ร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับเจตคติของผู้ให้ข้อมูล	59
4 จำนวนและร้อยละของลักษณะการรับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ภายในชุมชนท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูล	62
5 ร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อ การบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล	70
6 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะและระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล	72
7 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล	73
8 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล	74
9 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ รายสุทธิต่อคน การติดต่อสื่อสารภายในชุมชน และลักษณะทางด้านจิตวิทยาที่มีต่อระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล	79

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	10
2	โครงสร้างองค์กรแบบง่าย	16
3	โครงสร้างองค์กรที่แบ่งตามหน้าที่	16
4	โครงสร้างที่แบ่งตามสายงาน	17
5	McKinsey's 7s	20
6	วงจรแรงจูงใจของมนุษย์	30
7	กรอบแนวคิดในการวิจัย	38

สารบัญตารางภาคผนวก

ตาราง		หน้า
1	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการ เป็นผู้นำของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	105
2	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อแผนและนโยบายของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	106
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	108
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะโครงสร้างขององค์การ	109
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน	110
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของระบบในการดำเนินงาน	111
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง	112
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของ สมาชิกในองค์การ (พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ)	113
9	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของความรู้ความสามารถขององค์การ	114
10	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ	115

บทที่ 1

บทนำ

หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทำให้สภาตำบลได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีฐานะเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจำนวน 6,397 แห่ง และในปี 2541 ได้รับการจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีก 567 แห่ง ทั่วประเทศ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการปฏิบัติงานมาเป็นเวลานาน 10 ปี ได้ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในเรื่องของการทุจริต ในการจัดซื้อ/จัดจ้าง ตลอดจนเกิดความขัดแย้งในผลประโยชน์อันก่อให้เกิดการทำร้ายซึ่งกันและกัน ส่งผลต่อชีวิตและทรัพย์สินเสียหาย นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองจึงทำให้เกิดความขัดแย้งไม่ลงรอยกันในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้การจัดการดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526: 236) ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือรากฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นสถาบันการฝึกสอนการเมืองให้กับประชาชน ได้มีความรู้ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันและห่วงใยในผลประโยชน์ที่เกิดต่อท้องถิ่นของตน อันจะนำมาซึ่งความสุขสงบและสามารถสร้างความก้าวหน้าให้แก่ชุมชน ได้ตามเป้าหมายของงานพัฒนาชุมชน

สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ประกอบด้วย เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนตำบล (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539: 202) องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต.ถือเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 (กรมการปกครอง, 2538: 19) ถือได้ว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานพัฒนาชุมชน เป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนา แก้ไขปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในชนบท ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัวและร่วมกิจกรรมการพัฒนาได้ด้านต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่มีผู้ใดที่จะรู้ถึงปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นได้ดีที่สุดเท่าคนในท้องถิ่นเอง

ปัญหาการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต.ถือเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานพัฒนาชุมชน เป็นองค์กรที่ได้รับความหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนา แก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในชนบท องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น นับได้ว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน สามารถที่จะรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนได้ดี คุณลักษณะและบทบาทที่แสดงของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะมีผลต่อความพึงพอใจและการได้รับความร่วมมือในการทำงานจากประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับเลือกมาจากประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเป็นตัวแทนในการเข้ามาบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล การยอมรับในบทบาทการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในท้องถิ่นนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดแนวทางหรือทิศทางในการบริหารงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนั้น การยอมรับหรือความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชน โดยมุ่งเน้นเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยทั่วไป รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลหลาย ๆ แห่งในจังหวัดลำพูนมักจะประสบกับปัญหาในการบริหารงาน ประชาชนในหลายพื้นที่ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบในพื้นที่ของตนเองว่าไม่มีความก้าวหน้า ไม่เห็นผลงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และปัญหาเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสในการทำงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง (จิรศักดิ์ เกษณียบุตร, 2541: 10) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านโครงสร้างและระบบงาน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ และปัญหาด้านการบริหารพัสดุ (วรลักษณ์ มนต์เอื้อศิริ, 2541: 63) ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น และส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความพึงพอใจของประชาชนในจังหวัดลำพูน ที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันบทบาทของสตรีในทางการเมืองนั้น เป็นสิ่งที่กำลังได้รับความสนใจอย่างยิ่งในสังคมโดยทั่วไป และจากข้อมูลที่ได้จากที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน (2546) ซึ่งได้ทำการ

สำรวจเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2545 พบว่า จังหวัดลำพูนมีประชากรชายจำนวน 199,267 คน และประชากรหญิงจำนวน 207,235 คน แสดงให้เห็นว่า สตรีนั้น คือ กลุ่มที่จะเป็นพลังสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองภายในท้องถิ่นของตนเอง และเมื่อมีการรวมตัวกันของสตรีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนั้น จึงยิ่งทำให้พลังอำนาจของสตรีนั้นมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การศึกษาถึงความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะเป็แนวทางที่ก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างผู้นำชุมชนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพรรณนาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชนท้องถิ่นของ จังหวัดลำพูน
2. เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดลำพูน ที่มีต่อการดำเนินงานบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เป็นตัวแปรต้นกับระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะเป็ประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

1. ประธานและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำพูน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงนโยบายหรือแผนงาน รวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ให้เป็นที่ต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
2. พัฒนากราอำเภอและพัฒนารจังหวัดลำพูน สามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผน และนโยบายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตและข้อจำกัด ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาในเรื่อง ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดลำพูน ที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการใช้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถในการดำเนินงานขององค์กรตามแนวความคิดของ McKinsey ซึ่งได้แก่ โครงสร้างองค์กร (structure) กลยุทธ์ขององค์กร (strategy) ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (systems) ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (style) สมาชิกในองค์กร (staff) ความรู้ ความสามารถขององค์กร (skills) และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร (shared values)
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน จำนวน 1,851 คน ซึ่งจะได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มโดยใช้แผนที่ (mapping), การแบ่งเขต (zoning) และการสุ่มตามสัดส่วนของตำบลและจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (grouping) ตามสัดส่วนของตำบล และจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้ทำการจดทะเบียนในจังหวัดลำพูน ซึ่งสามารถได้กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 329 คน ซึ่งการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการดังกล่าว อาจจะมีข้อจำกัด คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้ อาจไม่ใช่กลุ่มตัวแทนที่ดีที่สุดในการให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การใช้แบบสอบถาม เพื่อนำไปสัมภาษณ์ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถาม คือ ข้อมูลที่ได้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ ความสามารถในการตีความหมายของผู้สัมภาษณ์ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

นิยามศัพท์

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยประกาศของกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ศิริวรรณ วิบูลย์มา, 2544: 53)

การปฏิบัติงานตามบทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลได้ปฏิบัติหรือแสดงออกตามอำนาจหน้าที่ สถานภาพและหน้าที่ความรับผิดชอบ ในฐานะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) (ศิริวรรณ วิบูลย์มา, 2544: 53)

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมายถึง การรวมตัวกันของแม่บ้านเกษตรกรเพื่อทำกิจกรรมทางด้านการเกษตรและแปรรูปการเกษตร เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ ทำชาสมุนไพร ทำขนม ทำกะปิ น้ำปลา และอื่น ๆ เป็นต้น รูปแบบการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านก็มีหลายลักษณะทั้งรวมตัวกันแบบหลวม ๆ กล่าว คือมาทำงานในที่เดียวกันแล้วต่างคนต่างขาย จนกระทั่งรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง ช่วยกันลงทุน ลงแรง และช่วยกันขาย ถ้าไรก็แบ่งกันไป กลุ่มแม่บ้านเหล่านี้มีทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ (พูนทรัพย์ สวนเมือง ตูลาพันธุ์, 2546)

การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกในองค์กร และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ (สมยศ นาวิการ, 2538: 18)

การจัดการ หมายถึง ภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน (ที่เรียกว่า ผู้บริหาร) ที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำ และไม่อาจประสบความสำเร็จจากการแยกกันทำ ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี (ธงชัย สันติวงษ์, 2539: 30)

การบริหารจัดการ หมายถึง การผสมผสานการใช้ทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ โดยสามารถทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยทั่วไปกิจกรรมการบริหารจัดการมักจะดำเนินไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ (วิญญู พิชญากานต์, ม.ป.ป.: 30)

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นต่อเมื่อ บุคคลนั้นได้รับสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองต้องการ ซึ่งระดับความพึงพอใจจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างกัน (มนต์ชัย แก้วหลวง, 2543: 7)

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดลำพูน ที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล และได้ดำเนินการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหา และสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง ครบคลุมทุกประเด็น จึงได้ดำเนินการตรวจเอกสาร ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล

ความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ในการบริหารงานตามหลัก McKinsey

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

3. กลุ่มแม่บ้าน

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ

องค์การบริหารส่วนตำบล

ความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารในระดับตำบลและหมู่บ้าน เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการตามพระราชบัญญัติ ลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2475 ซึ่งกำหนดให้หลายบ้านรวมกันขึ้นเป็นหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านเป็น ผู้ดูแล และหมู่บ้านหลายหมู่บ้านรวมกันขึ้นเป็นตำบลมีกำนันเป็นผู้ดูแล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีภารกิจ ช่วยเหลือทางราชการในการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ (กรมการปกครอง และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2539: 37)

องค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้นเมื่อมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 ซึ่งกำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านขึ้น โดยปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการตำบลกำหนดให้มี “สภาตำบล” ขึ้นเป็นครั้งแรก ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้น เรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีพนักงานตำบล รายได้และอำนาจในการบริหารกิจการส่วนตำบลเป็นของตนเอง โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็นสภาตำบล และคณะกรรมการตำบล

อย่างไรก็ตาม การบริหารระดับตำบล หมู่บ้านตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ได้ประสบปัญหาหลายประการ จึงถูกยกเลิกโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2509 แล้วจัดระเบียบการบริหารงานตำบลใหม่ โดยรวมสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลเข้าด้วยกัน เรียกชื่อใหม่ว่า “คณะกรรมการสภาตำบล” เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเมืองในระบอบประชาธิปไตย (พพป.)

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 จัดระเบียบการบริหารงานตำบลใหม่ ให้เหลือเพียงรูปแบบเดียว เรียกว่า “สภาตำบล” ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จึงได้ถูกยกเลิกไป

ความพยายามในการจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลมาประสบความสำเร็จอีกครั้งหนึ่งในปี 2537 เมื่อได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ส่งผลให้สภาตำบลทั้งหมดมีฐานะเป็นนิติบุคคล และสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ได้รับยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น (กรมการปกครอง และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2539: 103)

นอกจากนี้ กรมการปกครอง (2542: 1) ได้ระบุว่า กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารส่วนตำบลจึงได้มีการปรับปรุง และให้ตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

มาตรา 46 สภาก่อการบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (1) กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา 59 คณะกรรมการบริหาร มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ
3. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

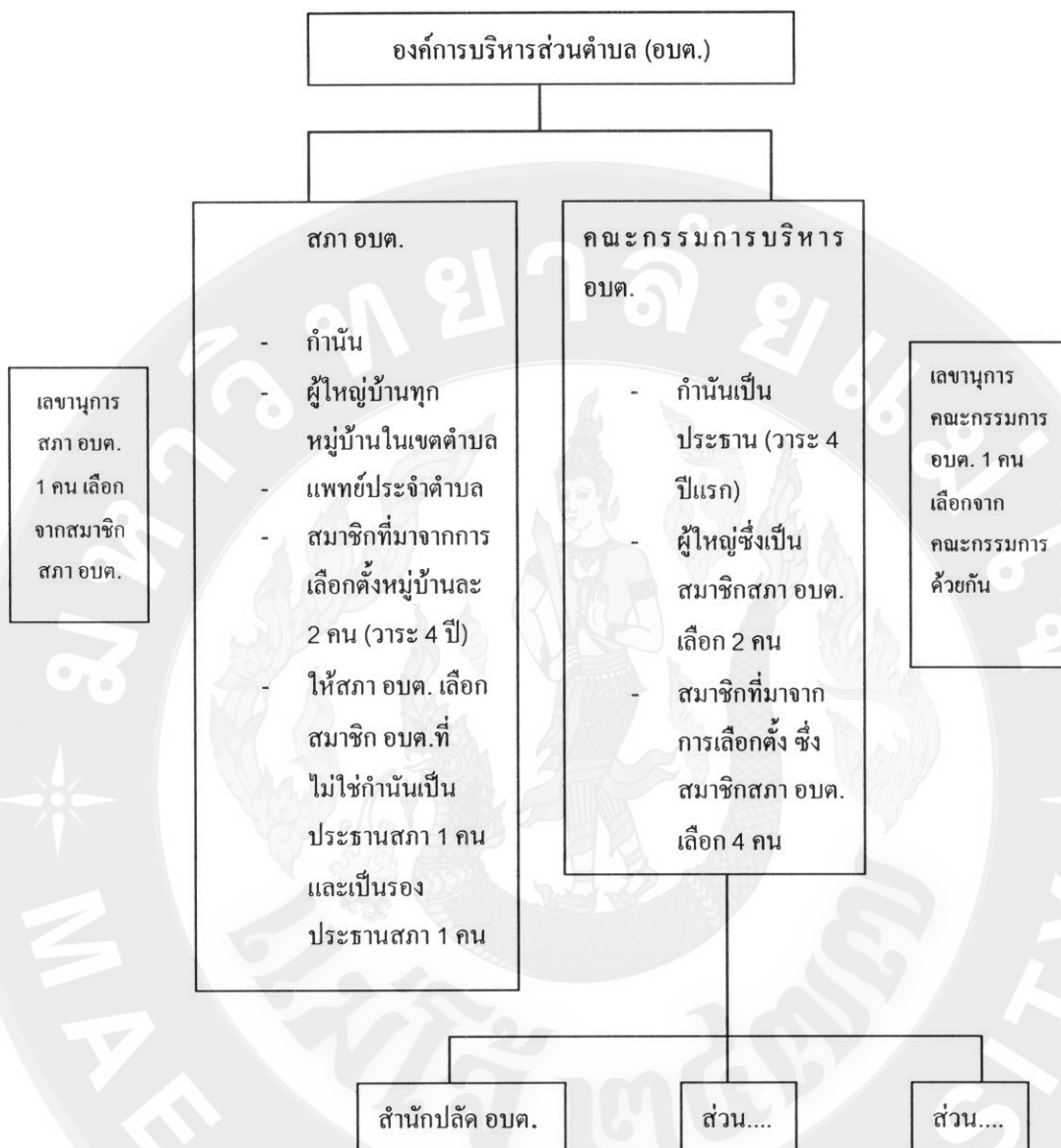
มาตรา 67 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา
6. ส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตาม

ความจำเป็นและสมควร

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ได้ทราบถึงความเป็นมา กฎหมาย ระเบียบและ
ข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย สร้างเครื่องมือในการวิจัย กำหนด
วัตถุประสงค์ และกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ

ภาพ 1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

พ.ศ. 2537

ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการวิจัยของวรลักษณ์ มนัสเอือศิริ (2541: 64) ได้สรุปประเด็นปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่สำคัญได้ดังนี้

ด้านการจัดโครงสร้างและระบบงาน

การจัดประชุมยังไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบ การจัดทำรายงานการประชุมยังมีความแตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีที่ทำการเป็นของตนเองที่ถาวรมักประสบปัญหาในเรื่องการจัดเก็บเอกสาร เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับระบบงานสารบรรณ และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง กำนันยังคงมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ทำให้บทบาทของฝ่ายสภาดีกว่าฝ่ายบริหาร และเกิดความขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกัน การปฏิบัติงานประจำวัน (routine work) ยังไม่เป็นระบบ ระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างอำเภอกับองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่คล่องตัว ขาดแคลนหนังสือ ระเบียบที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน ขาดการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่ใกล้เคียงกันในการจัดทำข้อบังคับตำบล

ด้านการบริหารงานบุคคล

ลูกจ้างชั่วคราวยังไม่ให้ความสำคัญกับการลงเวลาปฏิบัติงานเท่าที่ควร และยังไม่ค่อยเข้าใจระบบการปฏิบัติงานประจำวันและมักกระจัดกระจายปฏิบัติงานอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ของอำเภอที่ต้องช่วยปฏิบัติงานให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ขาดแคลนบุคลากรบางตำแหน่ง เช่น ช่างโยธา เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่ที่ไปช่วยปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ทุ่มเทให้กับการปฏิบัติงานได้เต็มที่ เพราะมีงานประจำของตนเอง ขาดความรู้ความเข้าใจในงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนขาดความเอาใจใส่อย่างแท้จริง เพราะเห็นว่าตนช่วยปฏิบัติงานเพียงชั่วคราวเท่านั้น

ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ในการประมาณการ ทำให้ไม่อาจคาดการณ์หรือพยากรณ์ในการบริหาร จัดเก็บรายได้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การใช้จ่ายงบประมาณส่วนใหญ่เน้นโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งจัดทำร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายล่าช้า เนื่องจากไม่ค่อยเข้าใจกระบวนการจัดทำ เจ้าหน้าที่ที่ช่วยปฏิบัติงานยังขาดความแม่นยำในระเบียบเกี่ยวกับการเงินการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาดำบล การจัดสรรงบประมาณมีลักษณะเป็นเบี้ยหัวแตก องค์การบริหารส่วนตำบล ยังสับสนเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาดำบลกับแผนพัฒนา ขาดการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพื้นที่ติดต่อกันในการจัดทำโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกัน

ด้านการบริหารพัสดุ

การจัดซื้อจัดจ้าง ยังไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ และเจตนาของผู้ปฏิบัติเอง และมีการอาศัยช่องว่างของกฎหมายเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งไม่มีสถานที่ทำการเป็นของตนเอง และบางแห่งยังได้ดำเนินการในเรื่องการโอนทรัพย์สินให้เป็นที่ยอมรับ ขาดแคลนอุปกรณ์ สถานที่ในการจัดเก็บพัสดุ ไม่มีเจ้าหน้าที่พัสดุ ปัญหาที่ดินราคาแพงกระทบต่อการจัดซื้อจัดหาที่ดินก่อสร้างอาคารที่ทำการ องค์การบริหารส่วนตำบล และราคาราคาวัสดุ ครุภัณฑ์ในพื้นที่ราคาแพงกว่าราคากลาง

นอกจากนี้จิสติกส์ เกษณียุค (2541: 10) ได้ระบุถึงปัญหาของความขัดแย้งการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ คือ ปัญหาทางด้านโครงสร้าง นั่นคือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีสมาชิกสภาจากหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากมีสมาชิกมากเกินไป เช่น ตำบลที่มี 10 หมู่บ้าน จะมีสมาชิกถึง 31 คน เป็นต้น เหตุดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาในการประชุม การจัดสถานที่การประชุมและจำนวนองค์ประชุม ค่าใช้จ่ายเป็นเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ
2. เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกลายเป็นความขัดแย้งทางธรรมชาติ ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งกับสมาชิกที่มาโดยตำแหน่ง ความขัดแย้งระหว่างกำนันกับผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นความขัดแย้งในท้องถิ่นตามปกติ
3. ข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เรียกว่า พนักงานส่วนตำบล ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักงานปลัดฯ หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา ส่วนใหญ่เป็นคนใหม่ที่ไม่เคยผ่านงานมาก่อน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เข้าใจในระเบียบปฏิบัติอย่างถ่องแท้ อีกประการหนึ่งยังไม่เข้าใจบทบาท (role) สถานภาพ (status) และดำเนินการปฏิบัติต่อระบบราชการ
4. เนื่องจากระเบียบในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้อำนาจอิสระแก่ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งมีแนวโน้มที่จะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน จึงเกิดความขัดแย้ง (conflict) ในเรื่องผลประโยชน์ในการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง นำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวกและนำไปสู่การทำลายล้างกัน

นอกจากนี้ จีระศักดิ์ เกษณีบุตร (2541: 11) ได้ระบุว่า ระดับของความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ

1. ความขัดแย้งเกิดในตัวเอง
2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล
3. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลต่อกลุ่มในเรื่องเป้าหมาย
4. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลต่อกลุ่มบางครั้งจำเป็นต้องสร้างความสามัคคีในกลุ่ม
5. ความขัดแย้งระหว่างองค์กรต่อองค์กร
6. ความขัดแย้งระหว่างสังคมต่อสังคม

สาเหตุของความขัดแย้งในเชิงพฤติกรรมในองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ผลประโยชน์ แข่งขันกัน ขาดความไว้วางใจ
2. การแบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่ชอบเป็นการส่วนตัว เห็นแก่ตัว
3. นิสัยต่างกัน รสนิยม ค่านิยมต่างกัน
4. ขาดประสบการณ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
5. มอบหมายงานไม่ยุติธรรม หัวหน้าที่ไม่เหมาะสม
6. ระบบงานไม่ดี การจัดองค์กรไม่ปฏิบัติตามสายงานบังคับบัญชา
7. ฐานะครอบครัว คุณวุฒิที่แตกต่างกัน อายุแตกต่างกัน อุดมคติ
8. ไม่ฟังความคิดเห็นของคนอื่น

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

วิญญู พิชญกานต์ (ม.ป.ป.: 31) ได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ว่า “บริหาร” เดิมเป็นความหมายที่มาจากคำว่า “administration” และคำว่า “การจัดการ” มาจากคำว่า “management” อย่างไรก็ดีตามคำทั้งสองนี้ใช้แทนกันได้ แต่หากพิจารณาถึงความนิยม คำว่า การจัดการ มักจะหมายถึง การจัดการทางธุรกิจมากกว่าการบริหารของภาครัฐ หรือคำว่า การจัดการนั้น หมายถึง การจัดการให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ ส่วนคำว่า การบริหาร หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับนโยบายในส่วนของการจัดการที่สูงกว่าระดับการดำเนินงาน

ในทางปฏิบัติ คำว่า การบริหารหรือการจัดการจะใช้ควบคู่กันเสมอ หรือใช้ทดแทนกันจนกระทั่งเข้าใจว่าเป็นสิ่งเดียวกัน แต่หากพิจารณาในเชิงความหมายและการนำไปใช้ อาจมีลักษณะแตกต่างกันในเชิงความนิยม คือ

1. คำว่า การบริหาร นิยมใช้กันในการบริหารราชการหรือการบริหารรัฐกิจ ส่วนคำว่า การจัดการ นิยมใช้กันในทางธุรกิจ

2. การบริหาร จะหมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายหรือแนวทางอย่างกว้างขวาง สำหรับการดำเนินงาน ส่วนการจัดการนิยมใช้ในกรณีที่น่าเอนนโยบายไปแปรสู่การปฏิบัติ

3. การบริหารนิยมใช้สำหรับการดำเนินของผู้บริหารระดับสูง ส่วนการจัดการนิยมใช้สำหรับผู้บริหารระดับกลาง และระดับล่าง

ในสถานการณ์ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการดำเนินของเอกชน หรือภาครัฐ นิยมใช้คำว่า “การบริหารจัดการ” หรือ “การบริหารการจัดการ” ควบคู่กันเสมอ ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการทำความเข้าใจและไม่ทำให้เกิดความสับสนในเชิงความหมาย และวิญญู พิชญกานต์ (ม.ป.ป.: 31) ยังได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารจัดการตามที่มีผู้รู้และนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการไว้ตามนัยต่าง ๆ ดังนี้

Ernest Dale ระบุว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยผู้อื่น

George R. Terry กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ คือ การดำเนินงานตามขั้นตอนที่ประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การกระตุ้นเร้าให้ทำงานและการควบคุม ทั้งนี้เพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ

Jerry M. Rosenberg อธิบายว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจ และคิดริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับองค์การ

สำหรับ Peter F. Drucker ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ ว่าหมายถึง ศิลปะในการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น

จากความหมายตามทัศนะต่าง ๆ ข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การบริหารจัดการ คือ การผสมผสานการใช้ทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ โดยสามารถทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยทั่วไปกิจกรรมการบริหารจัดการมักจะดำเนินไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ (การชักนำ) การประสานงานและการควบคุม อนึ่งการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารจำเป็นต้องกระทำไปภายใต้ความรับผิดชอบในความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมต่างดำเนินไปภายใต้ผลประโยชน์ของบุคคลควบคู่กันไป

กลยุทธ์ในการบริหารงานตามหลัก McKinsey

พัคตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และพสุ เศษะรินทร์ (2542: 161) กล่าวว่า แนวคิดนี้ได้รับการเผยแพร่เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1980 โดย Robert Waterman Tom Peters และ Julien Phillips ซึ่งในขณะนั้นเป็นที่ปรึกษาให้กับบริษัทด้านการจัดการชื่อ McKinsey โดยในตอนแรกแนวคิดนี้ต้องการนำเสนอว่าประสิทธิภาพขององค์กรธุรกิจไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านโครงสร้างขององค์กรเพียงอย่างเดียวแต่เป็นสิ่งที่เกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ 7 ประการ ดังนั้น การที่องค์กรจะมีประสิทธิภาพหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 7 ประการนี้ นอกจากนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 329) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการใช้กลยุทธ์ในการบริหารงานรูปแบบนี้ในองค์กรต่าง ๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ให้ผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมองค์กร ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในองค์กร และรวมถึงปรัชญาของสมาชิกภายในองค์กร
2. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถที่จะวัดประสิทธิภาพในการทำงานของสมาชิกภายในองค์กร รวมถึงการใช้ทรัพยากรมนุษย์
3. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้หลักของ 7-S โดยเป็นเครื่องมือของการดำเนินกลยุทธ์ตามแผนที่วางไว้

ดังนั้น จึงต้องมีการวิเคราะห์ว่าปัจจัยทั้ง 7 ประการขององค์กรธุรกิจมีลักษณะและสถานภาพอย่างไร โดยที่ปัจจัยทั้ง 7 ประการประกอบด้วย

1. โครงสร้างองค์กร (structure)

การพิจารณาลักษณะของโครงสร้างองค์กรมีประโยชน์ต่อการจัดทำกลยุทธ์ขององค์กร เนื่องจาก ถ้าโครงสร้างองค์กรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่จะเลือกใช้ก็จะเป็นจุดอ่อนขององค์กร เช่น ในอดีต บริษัท Intel มีปัญหาในเรื่องความเหมาะสมระหว่างโครงสร้างองค์กรกลยุทธ์ เนื่องจากบริษัทใช้กลยุทธ์การเติบโตและประสบความสำเร็จอย่างมากแต่ทว่าลักษณะโครงสร้างองค์กรยังคงเป็นลักษณะรวมอำนาจในการตัดสินใจ ทำให้การบริหารและควบคุมเป็นไปได้ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 329) ยังได้กล่าวว่าโครงสร้างขององค์กรจะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมถึงขนาดของการควบคุม การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจของผู้บริหาร โครงสร้างจะเป็นโครงสร้างตามหน้าที่ ตามผลิตภัณฑ์ ตามลูกค้า ตามภูมิศาสตร์ หรือแบบเมทริกซ์แล้วแต่องค์กรเห็นความเหมาะสม ขนาดของการกระจายอำนาจขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ถึงแม้ลักษณะของโครงสร้างองค์กรจะมีได้มากมายหลายแบบ แต่ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานที่องค์กรส่วนใหญ่เลือกใช้มีอยู่ไม่กี่แบบ และลักษณะแต่ละแบบก็สนับสนุนกลยุทธ์ขององค์กรที่ไม่เหมือนกัน โดยมีโครงสร้างองค์กรแบบพื้นฐานที่มักจะพบเห็นได้ทั่วไป คือ

โครงสร้างแบบง่าย (simple structure) เหมาะสมกับองค์กรขนาดเล็ก เจ้าของกิจการดำเนินการเอง อาจจะมีสินค้าแค่หนึ่งหรือสองชนิด จับตลาดสินค้าเฉพาะอย่างและพนักงานซึ่งมีอยู่ในที่คน จะสามารถทำงานได้หลายอย่าง ลักษณะขององค์กรแบบนี้จะไม่มีการจัดโครงสร้างหรือแบ่งงานกันทำอย่างเป็นทางการตามหน้าที่หรือตามผลิตภัณฑ์ ซึ่งองค์กรขนาดเล็กที่เพิ่งเริ่มต้นการดำเนินงานในประเทศไทยมีลักษณะเช่นนี้เป็นจำนวนมาก แต่เมื่อองค์กรมีการขยายตัวขึ้น มีพนักงานมากขึ้นเป็นสิบคนขึ้นไป ควรจะมีการจัดโครงสร้างองค์กรและการแบ่งสายงาน (ภาพ 2)

ภาพ 2 โครงสร้างองค์กรแบบง่าย

โครงสร้างที่แบ่งตามหน้าที่ (functional structure) (ภาพ 3) เหมาะกับธุรกิจขนาดกลาง ที่มีจำนวนสินค้าไม่มาก ดำเนินการอยู่ในอุตสาหกรรมเดียว พนักงานจะมีความชำนาญเฉพาะอย่าง จะมีการแบ่งโครงสร้างตามหน้าที่ของงาน เช่น แผนกการผลิต แผนกการตลาด แผนกการเงิน แผนกบุคคล เป็นต้น

ภาพ 3 โครงสร้างองค์กรที่แบ่งตามหน้าที่

โครงสร้างที่แบ่งตามฝ่ายงาน (divisional structure) (ภาพ 4) เหมาะกับองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีสินค้าและบริการหลายชนิดในอุตสาหกรรมหลายประเภทที่มีความสัมพันธ์กัน หน่วยงานจะมีความชำนาญเฉพาะทาง การจัดแบ่งองค์กรจะเป็นฝ่าย (division) ไปตามลักษณะสินค้า ตลาด ภูมิภาค หรือตามลักษณะของลูกค้า เช่น ลูกค้าที่เป็นผู้บริโภค ลูกค้าที่เป็นหน่วยราชการ หรือ ลูกค้าภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ภาพ 4 โครงสร้างที่แบ่งตามสายงาน

2. กลยุทธ์ขององค์กร (strategy)

กลยุทธ์ขององค์กร ได้แก่ กิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในองค์กรที่ได้ถูกวางแผนขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร กลยุทธ์ขององค์กรจัดทำขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันเหนือกว่าคู่แข่งอื่น ๆ กลยุทธ์ขององค์กรนั้นมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างขององค์กรอย่างใกล้ชิดเนื่องจากการจัดโครงสร้างขององค์กรนั้นจะต้องเป็นไปตามกลยุทธ์ขององค์กรนั้น (structure follows strategy)

3. ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (systems)

ระบบภายในองค์กร ได้แก่ ระบบหรือขั้นตอนการดำเนินงานภายในองค์กรทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้ เช่น ระบบด้านงบประมาณและระบบบัญชี ระบบในการสรรหาและคัดเลือกพนักงาน ระบบในการฝึกอบรม ระบบในการติดต่อสื่อสาร ระบบหรือขั้นตอนในการทำงานเหล่านี้จะบ่งบอกถึงวิธีการในการทำงานต่าง ๆ ขององค์กร

นอกจากนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 330) ยังได้กล่าวว่าระบบเป็นกระบวนการและลำดับขั้นการปฏิบัติงานทุกอย่างทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เช่นระบบข้อมูล กระบวนการผลิต งบประมาณ การควบคุม การฝึกอบรม การบริหารค่าตอบแทนและการประเมินผล

4. ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (style)

โดยรวมถึงบุคลิกภาพของผู้บริหารระดับสูงด้วย เนื่องจากการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้บริหารระดับสูงจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของพนักงานภายในองค์กรมากกว่าคำพูดของผู้บริหาร ในทำนองเดียวกัน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 330) ได้กล่าวว่า รูปแบบ (style) เป็นรูปแบบวิธีการจัดการที่มีการปฏิบัติ รวมทั้งการใช้เวลาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารควรใช้เวลาในการวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ และการควบคุมมากกว่าที่จะลงไปปฏิบัติงานเอง รูปแบบขององค์กรจะสะท้อนให้เห็นได้จากวัฒนธรรมขององค์กร และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร

5. สมาชิกในองค์กร (staff)

ประกอบด้วยพนักงานทุกระดับภายในองค์กร รวมทั้งแบบแผนและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรแสดงและปฏิบัติต่อพนักงานภายในองค์กร เช่น การมอบหมายให้ฝ่ายบุคคลเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับด้านการพนักงานทั้งหมด หรือการที่ผู้บริหารระดับสูงเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการจูงใจและพัฒนาพนักงาน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 330) ยังได้กล่าวถึงคำว่า “staff” ว่า หมายถึง การจัดบุคคลเข้าทำงาน องค์กรจะต้องมีการจัดสรรบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรู้ ความสามารถให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ องค์กรจะต้องมีการประเมินผลงาน การฝึกอบรม การจูงใจ และการจ่ายค่าตอบแทนอย่างยุติธรรม

6. ความรู้ความสามารถขององค์กร (skills)

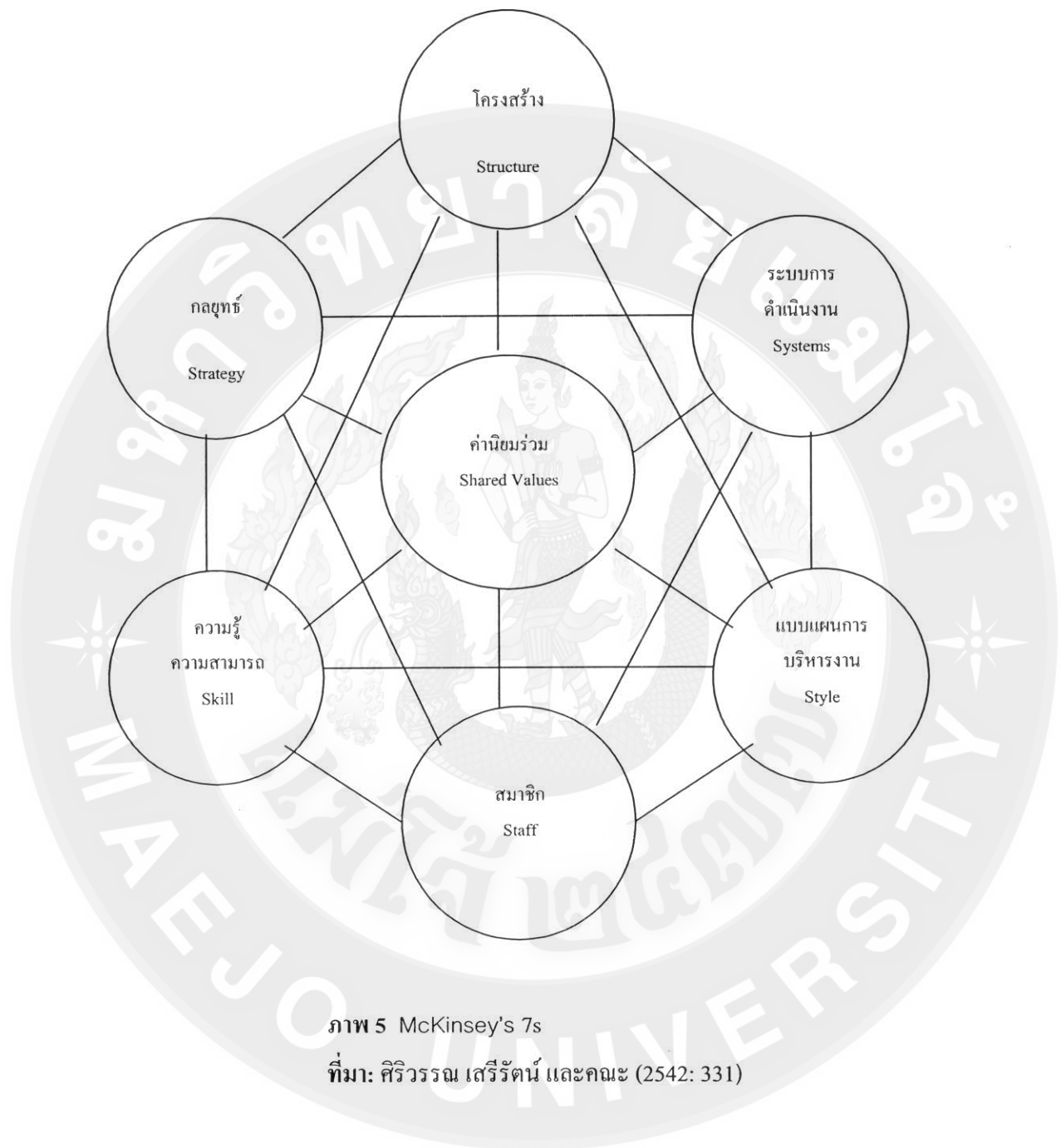
สิ่งที่องค์กรสามารถทำได้ดีกว่าองค์กรอื่นถือว่าเป็นความรู้ ความสามารถของพนักงาน เช่น ความสามารถและทักษะขององค์กรในการให้บริการลูกค้า ความสามารถในการวิจัยด้านการพัฒนา ความสามารถด้านการตลาด ความสามารถด้านการเงิน

นอกจากนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 331) ยังได้กล่าวว่า ทักษะนั้น เป็นความสามารถที่โดดเด่นขององค์กร นอกจากกลยุทธ์แล้วยังจะต้องมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญในสิ่งใดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7. ค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร (shared values ในระยะแรกเรียกว่า superordinate goals)

ได้แก่ แนวคิดร่วมกัน ค่านิยม ความคาดหวังขององค์กร ซึ่งมักจะไม่ได้เขียนไว้อย่างเป็นทางการ เป็นแนวคิดพื้นฐานขององค์กรธุรกิจแต่ละแห่ง รวมทั้งสิ่งที่ต้องการจะเป็นในอนาคตข้างหน้า องค์กรที่มีความเป็นเลิศในด้านการบริหารมักจะมีค่านิยมร่วมกันที่ก่อให้เกิดปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารธุรกิจหรืออุตสาหกรรมนั้น ๆ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 331) ได้กล่าวว่า ค่านิยมร่วม หรือเป้าหมายสูงสุด จะต้องกำหนดโดยสมาชิกในองค์กร โดยการตั้งปรัชญาและค่านิยมเพื่อปลูกฝังให้แก่สมาชิก โดยที่ ค่านิยมร่วมจะเป็นแนวความคิดรากฐานของการสร้างธุรกิจขึ้นมา และจะเป็นทิศทางในอนาคตที่ผู้บริหารต้องการให้เกิดขึ้นในองค์กร

ภาพ 5 McKinsey's 7s

ที่มา: ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 331)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองของประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยได้รับอิสระพอสมควรภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย การกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (กรมการปกครอง และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2539: 12)

ความหมายของการกระจายอำนาจ

กรมการปกครอง (ม.ป.ป. : 3) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจไว้สองแนวทาง คือ

1. แนวทฤษฎีดั้งเดิม ซึ่งมีความหมายใน 2 ลักษณะ อันได้แก่

การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (decentralization by territory) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

การกระจายอำนาจตามกิจการ (decentralization by function) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการสมแก่เทคนิคของงานนั้น

2. แนวทฤษฎีสสมัยใหม่ เห็นว่าการที่จะพิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจ ควรจะพิจารณาว่า อำนาจที่จะวินิจฉัยชี้ขาดอยู่แก่องค์การปกครองเดียวหรือหลายองค์การปกครอง ถ้ารวมอยู่ในองค์การปกครองเดียว เรียกว่า รวบอำนาจ แต่ถ้าอำนาจนี้ตกอยู่แก่หลายองค์การ เรียกว่า องค์การกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายของการกระจายอำนาจ ออกเป็นการกระจายอำนาจตามอาณาเขต และการกระจายอำนาจตามกิจการ

นอกจากนี้ กรมการปกครอง (ม.ป.ป.: 7) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นคำในวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง วิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์การในท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ (กรมการปกครอง และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2539: 12)

1. ความเป็นนิติบุคคล (artificial person)

หลักการกระจายอำนาจการปกครอง จะต้องมีการเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (autonomy)

องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเองตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้แต่มีข้อจำกัดว่าอำนาจอิสระขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพอสมควร ไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตย (unity and sovereignty) ของประเทศ

3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหาร และผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติ

การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจทำได้หลายระดับ เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเองเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ของท้องถิ่น หรือสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง

4. มีงบประมาณของตนเอง

องค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยการให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและบริหารรายได้ด้วยตนเอง เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์การปกครองท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหาร และการบริหารประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จากการปกครองท้องถิ่นทั้ง 4 ประการ ของหลักการกระจายอำนาจตามที่กล่าวมานี้หากองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการ และสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการถูกควบคุม หรือแทรกแซงจากหน่วยงานในระดับสูงกว่าไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคแล้ว ย่อมจะเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะปฏิบัติงานเพื่อท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยได้นำหลักการกระจายอำนาจมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ

ลิขิต วีระเวทิน (2527: 1) กล่าวว่า การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทาง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตย ต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การ ปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้ว เป็นฐานเสริมสำคัญอย่าง ยิ่งของการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยโครงสร้างการ ปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่าง แท้จริง

จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจไม่เป็นเพียงแต่ให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึง ได้นำลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจมาเป็นส่วนหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือใน การวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แนวความคิดในการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองและบริหารกันเองนั้น มี ความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครอง (decentralization) ซึ่ง หลักในการกระจายอำนาจการปกครองนี้มีเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีอิสระ หน่วย การปกครองท้องถิ่นจึงมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการที่จะดำเนินกิจกรรมบริหารตนเองได้ แต่ อีกส่วนหนึ่งนั้นรัฐบาลกลางยังคงต้องคงเอกสิทธิ์ในการควบคุมไว้ ทั้งนี้เพื่อรักษาสภาพความเป็น อันหนึ่งอันเดียวกันและความมั่นคงของชาติไว้นั่นเอง (ชูศักดิ์ เทียงตรง, 2528: 64)

นอกจากนี้ ประหยัด หงษ์ทองคำ (2519: 40) ยังได้ให้คำนิยามหรือความหมายของการ ปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบของการปกครองที่เกิดจากระบบการ กระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มี โอกาสเรียนรู้ และดำเนินงานต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการ และแก้ปัญหาด้วยตัวของตัวเอง

ส่วน จีรศักดิ์ เกษณียบุตร (2536: 31) ได้กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นหรือการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นการจัดรูปแบบการปกครองในลักษณะของการกระจายอำนาจการปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เป็นโรงเรียนประชาธิปไตย (school of democracy) เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย
2. เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้ปกครองตนเอง (local self government) เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
3. เป็นการให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นดำเนินการจัดบริการสาธารณะ (public service) และงานที่รัฐบาลกลางกำหนดให้แทนรัฐบาลกลาง (decentralization)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจและเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการบริหารพัฒนา กำหนดนโยบาย วิจัยตัดสินใจ แต่ทั้งนี้ระบบการปกครองนี้จะต้องอยู่ในความควบคุมของรัฐบาลกลาง ผู้วิจัยจึงได้นำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ดังนี้คือ (อนันต์ อนันตกุล, 2521: 10)

1. เป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยวิธีทางกฎหมาย แยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบายออกกฎหมาย ขอบบังคับควบคุม ให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น
2. มีการเลือกตั้งสมาชิกองค์การ หรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมด หรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองของประชาชน เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถที่จะใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่จำเป็นต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ
4. มีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะเห็นการทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น เป็นคุณลักษณะเฉพาะอันสำคัญของการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (local self government) ที่เน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงได้นำไปเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย (กรมการปกครอง และ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2539: 16) เนื่องจาก

1. องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติมีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

3. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ แจ่มแจ้งทางการเมือง (political maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้ แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

4. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชน โดยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติหากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ก็จะมีผลทำให้เกิดความตึงเครียดและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

5. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยม ศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมาแล้วเช่นกัน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้นำความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

กลุ่มแม่บ้าน

ศูนย์ฯ สวนเมือง ตลิ่งชัน (2546) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันกลุ่มแม่บ้านที่ดำเนินกิจกรรมด้านส่งเสริมอาชีพมีกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย กิจกรรมที่ทำก็มีหลากหลายประเภท อาทิ เช่น

1. ธุรกิจการให้บริการ เช่น ร้านค้าชุมชน ซ่อขายปุ๋ย นวดแผนโบราณ และรับซื้อของเก่า เป็นต้น
2. งานทางด้านหัตถกรรม เช่น การทอผ้า ทอเสื่อ เครื่องปั้นดินเผา ทำเครื่องเงิน และ จักสาน
3. งานทางด้านอุตสาหกรรม เช่น การเย็บเสื้อผ้า เจียรนัยพลอย ทำตุ๊กตา เย็บกระเป๋า ทำเครื่องประดับ เป็นต้น
4. งานทางด้านการเกษตรและแปรรูปการเกษตร เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ ทำชาสมุนไพร ทำขนม ทำกะปิ น้ำปลา และอื่น ๆ เป็นต้น รูปแบบการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านก็มีหลายลักษณะทั้งรวมตัวกันแบบหลวม ๆ กล่าว คือมาทำงานในที่เดียวกันแล้วต่างคนต่างขาย จนกระทั่งรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง ช่วยกันลงทุน ลงแรง และช่วยกันขาย ถ้าใครก็แบ่งกันไป กลุ่มแม่บ้านเหล่านี้มีทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ กล่าวคือ บางกลุ่มอาจจะจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ หรือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น ส่วนบางกลุ่มก็เพียงแต่รวมกัน มีโครงสร้างการบริหารจัดการแต่ไม่ได้จดทะเบียนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จากการรวมกลุ่มกันของผู้หญิงยากจนในชนบทในรูปแบบของกลุ่มแม่บ้านนั้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบหลายอย่างตามมา อาทิ เช่น

1. พัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวชนบท ผู้หญิงชนบทเหล่านี้จะมีรายได้จากการทำงานประมาณวันละ 60-100 บาท ซึ่งรายได้เหล่านี้แม่บ้านจะนำไปใช้เป็นค่าอาหาร ค่าเล่าเรียนลูก ซ่อมแซมบ้าน ซ่อข้าวของเครื่องใช้จิปาถะ และมีเพียงเล็กน้อยที่ผู้หญิงเหล่านี้นำไปใช้เพื่อตนเอง จากรายงานดังกล่าวจะเห็นว่า รายได้ซึ่งแม่บ้านหามาได้จะถูกนำไปใช้ในกิจกรรมของครอบครัว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัวให้ดีขึ้น ไม่ต้อง ตกอยู่ในภาวะแร้นแค้น อดอยากและขาดโอกาส

2. สร้างความเข้มแข็ง และพลังในการแก้ปัญหาแบบกลุ่ม การรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านช่วยทำให้เขาเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาความยากจน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคอื่น ๆ ในการประกอบอาชีพ ซึ่งปัญหาเหล่านั้นบางครั้งไม่สามารถแก้ได้ด้วยปัจเจกบุคคล แต่ต้องอาศัยการรวมกลุ่มจึงจะสามารถทะลุทะลวงไปได้ เช่น ปัญหาด้านการตลาด และการลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น การรวมกันในรูปแบบของกลุ่มแม่บ้าน จึงช่วยให้แม่บ้านได้เรียนรู้การแก้ปัญหาแบบกลุ่ม และตระหนักถึงพลังและความเข้มแข็งที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน

3. พัฒนาศักยภาพของผู้หญิง จากเดิมที่เคยรู้แต่เรื่องภายในครัว การเลี้ยงดูลูก หรือ ทำอาหาร การมาทำกิจกรรม ร่วมกันของกลุ่มได้ช่วยให้แม่บ้านได้เปิดโลกของตนเองสู่ภายนอก การ ฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยงานของภาครัฐ และเอกชนช่วยให้แม่บ้านได้พัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเอง แม่บ้านหลายกลุ่มประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมธุรกิจชุมชน เธอ เหล่านั้นสามารถทำบัญชี ทำการตลาด หรืออาจจะเรียกรวม ๆ ว่ามีความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการ ความสามารถอีกด้านหนึ่งที่อยากจะกล่าวถึงคือ ความสามารถพูดในที่ชุมชน หรือแสดง ความคิดเห็นในที่ประชุมที่มีคนเข้าร่วมมาก ๆ ได้ซึ่งต่างกับสมัยก่อนที่ผู้หญิงชนบทมักจะอยู่ในสังคม เจียบไม่กล้าแสดงออกใด ๆ นอกจากนั้นกลุ่มแม่บ้านยังสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ ของภาครัฐ เช่น การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสาร และเงินกู้ เป็นต้น

4. เปลี่ยนแปลงบทบาทและสถานภาพของผู้หญิงชนบท จากบทบาทดั้งเดิมในการ ทำงานบ้าน (reproductive) ที่ผู้หญิงมีอยู่กับบทบาทการผลิต (productive) หรือบทบาททางเศรษฐกิจ และบทบาททางสังคม (community) ที่แอบซ่อนอยู่ในผู้หญิงชนบทนั้นปรากฏว่าเมื่อแม่บ้านได้ รวมกลุ่มกัน ประกอบกิจกรรม ได้ทำให้การมีส่วนช่วยเศรษฐกิจครอบครัวของแม่บ้านชัดเจนขึ้น รวมทั้งความรู้ ความสามารถที่เพิ่มขึ้นของแม่บ้านที่สังคมได้ประจักษ์ ได้ช่วยให้การยอมรับบทบาทของ ผู้หญิงชนบทในทางเศรษฐกิจว่าเป็นส่วนหนึ่งในการเกื้อกูล (contribute) ให้แก่เศรษฐกิจของครอบครัว และของประเทศ ซึ่งจากบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ได้ทำให้สถานภาพของผู้หญิงชนบทต้องงานทาง สังคมดีขึ้นด้วยเช่นกัน พบว่าผู้นำท้องถิ่นสตรี เช่น อบต. ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันส่วนใหญ่เติบโตมาจากการเป็นผู้นำกลุ่มแม่บ้านมาก่อนการพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านในชนบทของสังคมไทยมีส่วนสำคัญอย่าง มากในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ศักยภาพ และสถานภาพของผู้หญิงชนบท ช่วยทำให้ ผู้หญิงยากจนเหล่านี้มีความเข้มแข็ง และมีโอกาสเพิ่มมากขึ้น ในอนาคตข้างหน้า การพัฒนา กลุ่ม แม่บ้านคงต้องดำเนินต่อไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นพร้อมด้วยเนื้อหาการพัฒนาที่เป็น ประโยชน์มาก ยิ่งขึ้น

จากการกล่าวถึงรูปแบบของกลุ่มแม่บ้านข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการให้ นิยามความหมายของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

มนต์ชัย แก้วหลวง (2543: 7) นิยามไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย (goals) ความต้องการ (wants) หรือแรงจูงใจ (motivation)

Porter and Lawler อ้างใน มนต์ชัย แก้วหลวง (2543: 7) นิยามไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง แนวคิดหรือทัศนคติอย่างหนึ่ง เป็นสภาวะรับรู้ภายในซึ่งเกิดจากความคาดหวัง ถ้าได้รับตามที่คาดหวังความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น แต่ถ้าได้น้อยกว่าที่คาดหวังก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจ

ซูชิพ อ่อนโคกสูง อ้างใน ทวีป ยอดเสริม (2538: 10) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ ซึ่งหมายถึง ความรู้สึก น้ำใจที่คนเรามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นเหตุการณ์ บุคคล วัตถุ สิ่งของหรือสถานที่ โดยตอบสนองในรูปที่พึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต้องมีประสบการณ์ทางตรงหรือทางอ้อมต่อสิ่งนั้นมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับ สมเกียรติ ฉายโชน (2539: 6) ที่กล่าวว่า ทัศนคติและความพึงพอใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดสามารถใช้ทดแทนกันได้ เพราะสองคำนี้จะหมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ๆ ทัศนคติทางบวก จะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจ ในทำนองเดียวกัน อนุศักดิ์ จันทร์มา (2537: 17) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ว่าหมายถึง ทัศนคติที่เป็นคุณสภาพรวมยอดของความรู้สึกพอใจและไม่พอใจที่ผ่านมา ทัศนคติที่แสดงออกให้ทราบว่าเขามีความพอใจหรือไม่ โดยประเมินดูงานและปฏิบัติงาน

วิชัย เหลืองธรรมชาติ (2531: 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ กล่าวคือ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน

มนตรี เจียบแหลม (2536: 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นถ้าหากความต้องการหรือเป้าหมายนั้น ไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งระดับความพึงพอใจจะแตกต่างกัน ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยองค์ประกอบของการบริหาร

ชรินิ เดชจินดา (2530: 22) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนอง หรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้น ไม่ได้รับการตอบสนอง

อมร รักษาสัตย์ (2535: 27) ความพอใจของผู้รับบริการเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้วัดประสิทธิภาพของการบริการได้ เพราะการจัดการบริการของรัฐไม่ใช่แค่ทำให้เสร็จ ๆ ไป แต่หมายถึง การให้บริการอย่างดี เป็นที่พอใจแก่ประชาชน

มณีวรรณ ต้นไทย (2533: 66) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจหลังการได้รับบริการว่าเป็นระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการได้รับบริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ด้านความสะดวกที่ได้รับ
2. ด้านตัวเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
3. ด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ
4. ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ
5. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

สุริยะ วิริยะสวัสดิ์ (2540: 42) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกพอใจในการรับบริการหรือการตอบสนองที่ตรงกับความต้องการของประชาชนประชาชนจะมีความพึงพอใจอย่างมากเมื่อสิ่งที่ตนคาดหวังได้รับการตอบสนองในระยะเวลาที่เหมาะสม แต่ถ้าหากการตอบสนองนั้นไม่เป็นไปตามที่คาดหวังหรือตามจุดมุ่งหมายและในระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม ก็จะทำให้ความพึงพอใจน้อยตามลำดับ และระดับความพึงพอใจยังสามารถที่จะวัดประสิทธิภาพของการบริการได้

จากการให้ความหมายของผู้รู้ที่ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจในงาน พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจนั้น เป็นความรู้สึกของบุคคลในการทำกิจกรรม หรือตอบสนองต่อกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติที่บุคคลได้แสดงออกมา อันเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของงาน

ภาพ 6 วงจรแรงจูงใจของมนุษย์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

1.1 อายุ

ทวีป ยอดเสริม (2538: 12) กล่าวว่า อายุ นั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้คนเรามีความแตกต่างกัน คนที่มีอายุต่างกันจะมีความรู้ ความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพ ความสนใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความจำ บุคลิกภาพและวุฒิภาวะทางด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์ประกอบของงาน อายุของบุคคลมีทั้งส่วนสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

โยธิน ศันสนยุทธ อ่างใน อนันต์ ปัญญาวิรุ (2534: 13) กล่าวว่า คนที่มีอายุมากขึ้นจะมีความพึงพอใจต่องานมากขึ้น เพราะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนอายุน้อย ส่วนคนที่อายุน้อยมีความคาดหวังต่อการได้รับผลตอบแทนสูง เมื่อทำงานแรก ๆ จะไม่ค่อยพึงพอใจ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของวัลยา บุตรดี (2533: 20) ซึ่งได้กล่าวว่า อายุไม่มีผลต่อความพึงพอใจในองค์ประกอบของปัจจัยค่าเงินหรือปัจจัยกระตุ้น อายุไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และอาชีพ

1.2 เพศ

ธรรมเนียม ศิริพันธ์ อ้างใน สุธี ชิวหากาญจน์ (2538: 17) กล่าวว่า คนส่วนใหญ่ยอมรับว่า พฤติกรรมของคนจะแตกต่างกันระหว่างเพศ ซึ่งลักษณะของผู้ชายส่วนใหญ่มีความคิดเป็นของตัวเอง มีโครงสร้างของร่างกายที่แข็งแรงมากกว่าผู้หญิง ส่วนผู้หญิงนั้นจะเชื่อฟังง่าย มีความรับผิดชอบ ความละเอียดอ่อนในการฝีมือมากกว่าผู้ชาย

1.3 วุฒิกการศึกษา

สนธิ คชสิทธิ์ อ้างใน สุธี ชิวหากาญจน์ (2538: 18) กล่าวว่า วุฒิกการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความพึงพอใจแต่จะแตกต่างกันทางด้านองค์ประกอบของงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุธี ชิวหากาญจน์ (2538: 18) ที่กล่าวว่า วุฒิกการศึกษาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันในองค์ประกอบของงาน

รัชนี เศรษฐโฐ (2528: 143) ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นกรรมวิธี หรือกระบวนการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ในชีวิต อันจะทำให้บุคคลพัฒนาความสามารถ เจตคติ ค่านิยม หรือ คุณธรรม และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ กลายเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

2. ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

2.1 รายได้

ทวีวัฒน์ แสงสว่าง (2534: 13) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็น สิ่งจูงใจในการผลิตของเกษตรกร คือ ระดับราคาและรายได้จากการผลิตพืชผล ในขณะที่ ทวีป ยอดเสริม (2538: 13-15) ได้สรุปว่า คนชนบทมีความต้องการที่จะมีความเป็นอยู่ และ โอกาสในการหารายได้ที่ดีขึ้น รายได้ของคนในชนบท ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป มีความสำคัญทางบวกกับราคาที่เกษตรกรได้รับในแต่ละคน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่แสดงให้เห็นว่าชาวชนบทที่มีรายได้แตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจที่ต่างกัน

2.2 อาชีพ

สุภาภัก จันทวานิช (2534: 1) กล่าวว่า ความแตกต่างในสถานภาพและบทบาทของบุคคลที่ปรากฏแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมขึ้นอยู่กับเกณฑ์ หรือวิธีการในการจัดลำดับช่วงชั้นสถานภาพที่มีอยู่ อาชีพถือเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีที่สุด และอาชีพคือตัวแปรที่แทรกกลางอยู่ระหว่างการศึกษากับรายได้

3. ปัจจัยเกี่ยวกับสังคม

3.1 การรับรู้ข่าวสาร

ปัญญา หิรัญศรี อ่างใน ปรีชาชาติ อำมาตย์โยธิน (2538: 13) กล่าวว่า เกษตรกรที่อยู่ใกล้ตัวเมืองและมีสื่อวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง มีโอกาสได้อ่านหนังสือพิมพ์ จะตัดสินใจรับวิทยาการใหม่ ๆ ได้ดีกว่าเกษตรกรที่อยู่ห่างไกล หรือไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรเลย

3.2 การมีส่วนร่วม

สุเทพ พานิชพันธุ์ (2541: 21) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า เป็นการที่ประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องโดยการให้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ 2 ประการ คือ 1) มีประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนา 2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน วัสดุ ในกิจกรรมการพัฒนา และยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าให้กระทำ (contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร แบบแผนการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมในการมีส่วนร่วม ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้ยังเสนอว่าการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องยึดแนวทางปฏิบัติ 3 ประการ คือ

1. ต้องถือว่าชาวบ้านเป็นตัวหลักในการแก้ปัญหา องค์กรภายนอกเป็นเพียงตัวกระตุ้นส่งเสริมและสนับสนุนเท่านั้น

2. กิจกรรมการพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานชุมชน กล่าวคือ วิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ในชุมชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน การยึดเย็ดกิจกรรมการพัฒนาซึ่งกำหนดตามกรอบความคิดของคนภายนอก นอกจากจะไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ยังเป็นการทำลายศักยภาพการแก้ปัญหาของชุมชน สร้างลักษณะขาดความมั่นใจในตนเอง และเป็นการที่พึ่งพาพึ่งภายนอก

3. ปัญหาบางอย่างระดับการรับรู้ของชุมชนอาจมีข้อจำกัด การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงครอบคลุมถึงการกระจายและสื่อสารข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางด้านการรับรู้ของประชาชน

ส่วนไพรัตน์ เดชะรินทร์ อ้างใน สุเทพ พานิชพันธุ์ (2541: 23) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหา และสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
4. การร่วมตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษา โครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

การวัดความพึงพอใจ

จากการที่การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะหนึ่งลักษณะใด บุญเรือง ขจรศิลป์ (2528: 153) และความพึงพอใจเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ นั่นก็คือ เป็นความรู้สึกของคนที่มีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง ต้องสันนิษฐานจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อผู้คนหรือเหตุการณ์ที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งมี 5 ลักษณะ ดังนี้ (สงวนศรี วัชรชัย, 2527: 64)

1. มาตรการวัดเจตคติของเทอร์สโตน (Thurstone's qual-appearing interval scale)

เทอร์สโตนได้เสนอให้รวบรวมข้อความที่แสดงเจตคติต่อที่หมายให้ได้จำนวนมากว่า 100 ข้อความ โดยให้มีทั้งข้อความที่เป็นนิมิตอย่างมาก ข้อความที่เป็นนิมิตไม่มากนัก ข้อความที่เป็นกลาง ๆ ข้อความที่เป็นนิเสธไม่มากและข้อความที่เป็นนิเสธอย่างมาก แล้วนำข้อความทั้งหมดไปให้คนกลุ่มใหญ่ตัดสินแบ่งข้อความออกเป็น 11 กลุ่มตามปริมาณความเข้มของความรู้สึกที่มีอยู่ในแต่ละข้อความ โดยผู้ตัดสินใจต้องตัดสินอย่างเป็นปรนัย ไม่นำเจตคติที่ตนมีต่อที่หมายนั้นมาเกี่ยวข้องกับการพิจารณาแบ่งประเภทหรือแบ่งกลุ่มของข้อความ เมื่อได้ข้อความ 11 กลุ่มที่มีความเข้มของเจตคติต่างกันแล้ว ก็เลือกเฉพาะข้อความที่ผู้ตัดสินส่วนมากเห็นพ้องกันนำมาทำเป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบระบุว่าเห็นด้วยกับข้อความใด และไม่เห็นด้วยกับข้อความใด

2. มาตรการวัดของลิเคิร์ท (Likert's summated rating scale)

เป็นการจัดให้มีข้อความที่แสดงเจตคติที่หมายในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง (ข้อความหนึ่ง ๆ จะแสดงทิศทางของเจตคติเพียงทิศทางเดียว คือ นิมิต หรือนิเสธ) แล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือตอบว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด คำตอบของแต่ละข้อความจะมีให้เลือกตอบ 5 ช่วง ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เฉย ๆ หรือยังไม่ได้ตัดสินใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก

มาตรการวัดเจตคติแบบนี้นิยมใช้กันมาก เพราะสร้างได้ง่ายกว่าแบบของเทอร์สโตน และในระยะหลัง ๆ ก็มีการดัดแปลงไปบ้าง เช่น ตัดคำตอบที่เป็นกลาง (ยังไม่ได้ตัดสินใจ) ออกไป ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้ตอบที่ไม่แน่ใจในการประเมินของตน หรือผู้ที่ไม่ต้องการแสดงความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงมักจะเลือกคำตอบนี้ และในบางครั้งก็มีการเพิ่มช่วงคำตอบเป็น 6-7 หรือ 8-9 ช่วง แล้วแต่จุดประสงค์ของการวัด

3. มาตรจำแนกลักษณะ (semantic differential scale)

ออสกู๊ด ซัทซึ และแทนเนนเบาว์ม (Osgood, Suci and Tannenbaum) เสนอการวัดเจตคติ โดยให้ผู้ตอบประเมินคุณสมบัติที่อาจจะมีได้ในทางตรงข้ามกัน เช่น ดี-เลว อ่อนแอ-เข้มแข็ง เกียจคร้าน-ขยัน สุภาพ-หยาบคาย ฯลฯ ของบุคคล

4. มาตรวัดระยะทางสังคม (social distance scale unidimensional scale)

คือ การวัดเจตคติต่อผู้คน โดยจัดให้มีข้อความแสดงถึงความสัมพันธ์และความรู้สึกของบุคคลที่จะมีต่อผู้เป็นที่ยหมายของเจตคติ 7 ข้อความ แต่ละข้อความจะบ่งบอกความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ซึ่งแสดงถึงการมีเจตคติดีไปจนถึงความสัมพันธ์ในทางลบ ซึ่งแสดงถึงการมีเจตคติไม่ดี แล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบว่า ต้องการจะมีความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นที่ยหมายของเจตคติในระดับใดจาก 7 ระดับต่อไปนี้ คือ ยอมรับถึงขั้นแต่งงาน ยอมรับเป็นเพื่อนสนิท ยอมรับเป็นเพื่อนบ้าน ยอมรับเป็นเพื่อนร่วมอาชีพ ยอมรับเป็นพลเมืองของประเทศ ยอมรับในฐานะเป็นผู้มาเยือนของประเทศ และไม่ยอมรับให้เข้ามาในประเทศ มาตรานี้เสนอ โดย โบการ์ดัส (Bogardus)

5. มาตรวัดเจตคติของกัทท์แมน (Guttman)

คือ การจัดให้มีข้อความชุดหนึ่ง ซึ่งแต่ละข้อความจะแสดงเจตคติในทิศทางเดียวกัน แต่มีความเข้มข้นหรือปริมาณของความรู้สึกแตกต่างกัน ข้อความชุดนี้จะจัดเรียงลำดับความเข้มข้นของเจตคติที่มีอยู่ในแต่ละข้อความไว้ แล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบด้วยข้อความใดข้อความหนึ่ง โดยถือว่าคำตอบหรือข้อความที่ผู้ตอบเลือกจะเป็นการยืนยันคำตอบหรือข้อความที่แสดงความเข้มในระดับรองลงไป ด้วย เช่น ถ้ามีข้อความที่คล้าย ๆ กับมาตรวัดระยะทางสังคม คือ การยอมรับเป็นพลเมืองของประเทศ รวม 5 ข้อความ ซึ่งแสดงถึงเจตคติดีในระดับความเข้มต่าง ๆ กัน ตั้งแต่มากไปหาน้อย ถ้าผู้ตอบเลือกตอบว่าเป็นเพื่อนสนิท ก็จะสรุปว่า ผู้ตอบยืนยันไปจนถึงการยอมรับเป็นเพื่อนบ้าน ยอมรับเป็นเพื่อนร่วมงานและยอมรับเป็นพลเมืองของประเทศด้วย ปัจจุบันมาตรวัดแบบนี้ไม่ได้รับความนิยม เพราะพบมีสภาพความเป็นจริงที่ขัดกับหลักการของมาตรวัดนี้ คือ พบว่าที่เรายอมรับคนคนหนึ่งเป็นเพื่อนสนิทนั้น ไม่ได้หมายความว่าเราจะยอมรับเขาเป็นเพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมงานด้วยเสมอไป

ภาคสรุป

องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น นับได้ว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน สามารถที่จะรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนได้ดี หลักการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจและการได้รับความร่วมมือในการทำงานจากประชาชนในท้องถิ่น จากการตรวจสอบเอกสารพบว่า นับตั้งแต่ที่มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลจนกระทั่งถึงปัจจุบันเพื่อเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองและบริหารกันเองนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่สำคัญในการบริหารการพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นที่มีความต้องการ และสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุที่ว่าไม่มีผู้ใดที่จะรู้ถึงปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นได้ดีที่สุดเท่ากับคนในท้องถิ่นเอง องค์การบริหารส่วนตำบลต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายในการบริหารงานนับตั้งแต่เริ่มจัดตั้ง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านการจัดโครงสร้างและระบบงาน ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ปัญหาด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ และปัญหาด้านการบริหารพัสดุ ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากเรื่องของผลประโยชน์ แข่งขันกัน ขาดความไว้วางใจ การแบ่งพรรคแบ่งพวก การไม่ชอบเป็นการส่วนตัว เห็นแก่ตัว นิสย รสนิยม ค่านิยมที่แตกต่างกัน การขาดประสบการณ์ การมอบหมายงานที่ไม่เหมาะสม ระบบงานที่ไม่ดี การจัดองค์การที่ไม่ปฏิบัติตามสายงานบังคับบัญชา หรือแม้แต่การไม่ฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ย่อมจะมีผลกระทบต่อความรู้สึก ความพึงพอใจของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่ได้ผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังกล่าว

การศึกษาถึงความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการบริหารงานตามหลักของ McKinsey ซึ่งประกอบไปด้วย โครงสร้างขององค์การ (structure) กลยุทธ์ขององค์การ (strategy) ระบบการดำเนินงานขององค์การ (systems) ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (style) สมาชิกในองค์การ (staff) ความรู้ความสามารถขององค์การ (skills) และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ (shared values หรือในระยะแรกเรียกว่า superordinate goal) ซึ่งเป็นแนวคิดที่จะทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมองค์การ และรวมถึงปรัชญาของสมาชิกภายในองค์การ สามารถที่จะวัดถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้ที่อยู่ในองค์การได้และพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับ (1) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และภูมิลำเนา (2) ลักษณะทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิ

ต่อปี และอาชีพ (3) ลักษณะทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ เจตคติที่มีต่อแบบการเป็นผู้นำ เจตคติที่มีต่อแผน และนโยบาย และ การมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น และ (4) การรับข่าวสารจาก อบต. โดยการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เนื่องจาก ปัจจุบันกลุ่มสตรีเริ่มจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมถึงการที่สตรีเหล่านี้ได้มีการรวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ จึงยิ่งทำให้พลังอำนาจของสตรีนั้นมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูนนั้นยังมีความหลากหลายในด้านของสถานภาพกลุ่ม เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ และความร่วมมืออันดีระหว่างองค์กรที่ต้องทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน ซึ่งก็คือ องค์กรบริหารส่วนตำบล และประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาชุมชนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งได้นำมาเป็นแนวทางในการวิจัย และสามารถสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ ลักษณะทางด้านจิตวิทยา และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูนนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิจัยโดยการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดลำพูน จำนวน 329 คน โดยมีเหตุผลที่เลือกสถานที่ในการวิจัย ดังนี้

1. จังหวัดลำพูนนับว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มของจังหวัดในภาคเหนือตอนบนที่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงหรือพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ
2. การพัฒนาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโดยเริ่มต้นตั้งแต่การพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง ผู้ที่จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นนั้นก็คือ ผู้นำของชุมชนในระดับท้องถิ่น ซึ่งก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ความร่วมมือและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจ ดังนั้น การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งเพื่อใช้เป็นข้อมูลในแผนและนโยบายการพัฒนาที่จะจัดทำขึ้น
3. การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน โดยจะทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เนื่องจาก ปัจจุบันกลุ่มสตรีเริ่มจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมถึงการที่สตรีเหล่านี้ได้มีการรวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ จึงยิ่งทำให้พลังอำนาจของสตรีนั้นมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น อีกทั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูนยังมีความหลากหลายของสภาพกลุ่ม คือ สถานภาพกลุ่มที่ดี สถานภาพกลุ่มปานกลาง และสถานภาพที่กำลังปรับปรุง

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดลำพูน ซึ่งการสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสุ่มโดยอาศัยแผนที่ (mapping), การแบ่งเขต (zoning) และ การสุ่มตามสัดส่วนของตำบลและจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (grouping) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. Mapping คือ การอาศัยแผนที่ จ.ลำพูน ซึ่งมีทั้งหมด 7 อำเภอ กับอีก 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอลี้ อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านธิ และกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง

2. Zoning คือ การสุ่มตัวอย่างเพื่อเลือกอำเภอที่เป็นตัวแทนในการวิจัย โดยการแบ่งเป็น ทิศ ทั้งหมด 4 ทิศ คือ

- ทิศเหนือ ได้แก่ อำเภอเมือง และอำเภอบ้านธิ
- ทิศใต้ ได้แก่ อำเภอลี้ และอำเภอทุ่งหัวช้าง
- ทิศตะวันออก ได้แก่ อำเภอแม่ทา
- ทิศตะวันตก ได้แก่ อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง และกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง

3. Grouping คือ การสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของตำบลและจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จาก 4 เขตที่ได้รับการแบ่ง สุ่มมาเขตละ 1 อำเภอ ซึ่งในแต่ละอำเภอสุ่มมา 2 ตำบล

ดังนั้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน จำนวน 1,851 คน

4. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) (ศิริวรรณ วิบูลย์มา, 2544: 56)

$$\text{จาก } n = \frac{N}{1 + N (e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ขนาดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 5

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

$$n = \frac{1,851}{1 + 1,851(0.05)^2}$$

$$= 328.77$$

$$= 329$$

ดังนั้น จากจำนวนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยวิธีการ Mapping, Zoning และ Grouping ทั้งหมด 1,851 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 329 คน

นอกจากนี้ได้มีการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตรของ Nagtalon (วีระพล ทองมา, 2545: 40)

จากสูตร
$$n_i = \frac{N_i n}{N}$$

โดยที่ n_i หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_i หมายถึง จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมด

5. การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนั้น ได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากรายชื่อของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล

ดังนั้น สามารถแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

อำเภอ	ตำบล	รายชื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวน ประชากร	จำนวน ตัวอย่าง
บ้านธิ	ห้วยยาบ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วย กลาง **	130	23
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วย ยาบ ***	40	7
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่า หมอก **	50	9
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคันยาง งาม*	50	9
	บ้านธิ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านธิ-ศรี มูล ***	40	7
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้าน เตาปูน **	60	11
		นาทราย	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนา ทราย **	72
	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านฮั่ว ***		27	5
	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ หว่างห้วยริน ***		59	11
	แม่ต๋น		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังมน*	98
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้าน แม่ต๋น**	95	17
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนอง บัวคำ ***	91	16

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	รายชื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวน ประชากร	จำนวน ตัวอย่าง	
แม่ทา	ทาปลาตุก	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทาป่าสัก ***	295	52	
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงอ้อ*	38	6	
		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหน้าสถานี **	35	6	
		ตากาศ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมื่นข้าว***	139	25
	ป่าซาง	นกรเจดีย์	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพัฒนา ***	114	20
			กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสุวรรณพัฒนา ***	109	19
		ปากบ่อง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านใหม่ **	30	6
			กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำย้อย *	75	13
			กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสบทา *	40	7
			กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองสลี **	35	6
ปากบ่อง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปากบ่อง **	40	7		
	รวม	1,851	329		

หมายเหตุ สถานภาพกลุ่มที่ดี *** สถานภาพกลุ่มปานกลาง ** สถานภาพกลุ่มกำลังปรับปรุง *

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

อายุ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เกิดจนถึงเวลาบันทึกข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลคิดเป็นปี โดยถ้าเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

รายได้สุทธิ หมายถึง จำนวนเงินรายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพหลักคิดเป็นบาทของผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับ โดยหักค่าใช้จ่ายแล้วเฉลี่ยต่อปี ในช่วงเวลาที่บันทึกข้อมูล

อาชีพหลัก หมายถึง การประกอบอาชีพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นแหล่งรายได้หลักของผู้ให้ข้อมูล และยังคงประกอบอาชีพนี้อยู่ในปัจจุบัน

ภูมิฐานะ หมายถึง พันเพ หรือถิ่นกำเนิดของผู้ให้ข้อมูล โดยกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้ (1) เป็นคนที่มีภูมิฐานะในท้องถิ่น (2) ไม่ได้เป็นคนที่มีภูมิฐานะในท้องถิ่น

เจตคติที่มีต่อแบบการเป็นผู้นำ หมายถึง ความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อผู้นำในท้องถิ่น โดยสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อวัดระดับการมีเจตคติ

เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย หมายถึง ความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะแผนและนโยบายที่กำหนดโดยองค์การบริหารส่วนตำบล โดยสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อวัดระดับการมีเจตคติ

เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น หมายถึง บทบาทหรือหน้าที่ของผู้ให้ข้อมูลที่ต้องรับผิดชอบหรือการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

การแปลค่าความหมายเพื่อทราบถึงระดับเจตคติ ได้ทำการกำหนดค่าคะแนนของข้อคำถาม ข้อคำถามที่มีลักษณะคำถามที่เป็นบวก หากผู้ให้ข้อมูล เห็นด้วย ระดับคะแนน คือ 3 ไม่เห็นด้วย ระดับคะแนน คือ 2 และไม่เห็นด้วย ระดับคะแนน คือ 1 ส่วนข้อคำถามที่เป็นลบ หากผู้ให้ข้อมูล เห็นด้วย ระดับคะแนน คือ 1 ไม่เห็นด้วย ระดับคะแนน คือ 2 และไม่เห็นด้วย ระดับคะแนน คือ 3 และมีการจัดลำดับค่าคะแนนที่คำนวณได้ ซึ่งจะกำหนดขนาดชั้นเพื่อแปลความหมาย ดังนี้

ช่วงค่าคะแนน

2.35 – 3.00

1.68 – 2.34

1.00 – 1.67

ระดับเจตคติ

ดี

ปานกลาง

ไม่ดี

ความถี่ในการรับข่าวสาร หมายถึง ความถี่ (จำนวนครั้ง/สัปดาห์) ในการรับข่าวสาร กระจายข้อมูลข่าวสาร หรือการรับทราบข้อมูลข่าวสารของชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับ อบต. ในรูปแบบต่าง ๆ โดยแยกเป็น เสียงตามสาย การพบปะพูดคุย แผ่นพับหรือใบปลิว และโทรศัพท์

ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความคาดหวัง ความเชื่อ หรือการคาดการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่างๆ คือ ด้านโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (structure) ด้านกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล (strategy) ด้านระบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (systems) ด้านลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (style) ด้านสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบล (staff) ด้านความรู้ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล (skills) และด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบล (shared values ในระยะแรกเรียกว่า superordinate goals) ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลให้ตามข้อความที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งได้กำหนดระดับของความพึงพอใจในแต่ละด้านไว้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความพึงพอใจ
5	พึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	พึงพอใจในระดับมาก
3	พึงพอใจในระดับปานกลาง
2	พึงพอใจในระดับน้อย
1	พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นที่เป็นข้อมูลในระดับนามบัญญัตินั้น จำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนค่าของระดับความพึงพอใจให้มี 2 ระดับ คือ “ความพึงพอใจในระดับมาก” และ “ความพึงพอใจในระดับน้อย” เพื่อความถูกต้องในการวิเคราะห์ หากคะแนนที่ได้มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับค่าคะแนนเฉลี่ย แสดงว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก และหากคะแนนที่ได้มีค่าน้อยกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย แสดงว่า มีความพึงพอใจในระดับน้อย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างแบบสอบถาม (questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำไปสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิด และปลายปิด ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา เจตคติที่มีต่อแบบการเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น และการรับข่าวสาร

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

การทดสอบเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อนำไปสัมภาษณ์ และทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ตามแนวทางของพวงรัตน์ ทวีรัตน์, (2538: 115) ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยอาศัยดุลยพินิจของกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยจะนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากกรรมการที่ปรึกษาแล้วไปทดสอบกับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน จังหวัดลำพูน จำนวน 20 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจริง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามแบบของครอนบัค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

โดยที่ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อ

S_i^2 หมายถึง ความแปรปรวนแต่ละข้อ

S_t^2 หมายถึง ความแปรปรวนทั้งฉบับ

ผลจากการทดสอบ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.83 ซึ่งเป็นค่าที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ 0.70 แสดงว่า แบบสอบถามที่จะสำหรับการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงน่าเชื่อถือ อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ผลที่น่าเชื่อถือได้

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ถึงประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดลำพูนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์แก่สมาชิกกลุ่มในการให้ข้อมูล

2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำไปการสัมภาษณ์ด้วย

ตนเอง

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลตามเวลา และสถานที่ที่ได้กำหนดไว้

4. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ แปรผล และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจัดหมวดหมู่ รวบรวมค่าต่าง ๆ เพื่อบันทึกลงรหัส (coding form) แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จะแสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) มาใช้ในการอธิบาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น จะแสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) โดยมีการจัดลำดับค่าคะแนนที่คำนวณได้ซึ่งจะกำหนดขนาดของชั้นเพื่อแปลความหมาย ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	ช่วงค่าคะแนน
พึงพอใจในระดับมากที่สุด	4.21-5.00
พึงพอใจในระดับมาก	3.41-4.20
พึงพอใจในระดับปานกลาง	2.61-3.40
พึงพอใจในระดับน้อย	1.81-2.60
พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด	1.00-1.80

2.1 การสรุปถึงระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละด้านตามแบบของ Thanupon (วีระพล ทองมา, 2534: 36) ดังนี้

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

โดยที่ WMS = คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ (weight mean score)

f_1 = จำนวนของผู้ที่เลือกตอบว่าพึงพอใจในระดับมากที่สุด

f_2 = จำนวนของผู้ที่เลือกตอบว่าพึงพอใจในระดับมาก

f_3 = จำนวนของผู้ที่เลือกตอบว่าพึงพอใจในระดับปานกลาง

f_4 = จำนวนของผู้ที่เลือกตอบว่าพึงพอใจในระดับน้อย

f_5 = จำนวนของผู้ที่เลือกตอบว่าพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

TNR = จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (total number of rating)

2.2 การระบุถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดลำพูน และทำการวิเคราะห์โดยพิจารณา ดังนี้

2.2.1 อายุ และรายได้สุทธิ เป็นข้อมูลในระดับอัตราส่วน (ratio scale) และเจตคติที่มีต่อแบบการเป็นผู้นำ, เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย, การมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นและการรับข่าวสารภายในชุมชนท้องถิ่น เป็นข้อมูลในระดับช่วง (interval scale) ดังนั้น สถิติที่ใช้คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

$$r = \frac{n(\sum xy) - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{n(\sum x^2) - (\sum x)^2} \times \sqrt{n(\sum y^2) - (\sum y)^2}}$$

เมื่อ r	คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
n	คือ จำนวนกรณีศึกษา หรือจำนวนคู่ของข้อมูล
$\sum xy$	คือ ผลรวมของผลคูณของ
$\sum x$	คือ ผลรวมของค่า x
$\sum y$	คือ ผลรวมของค่า y
$\sum x^2$	คือ ผลรวมของค่า x ยกกำลัง 2
$(\sum x)^2$	คือ ผลรวมของค่า x ทั้งหมดแล้วยกกำลังสอง
$\sum y^2$	คือ ผลรวมของค่า y ยกกำลังสอง
$(\sum y)^2$	คือ ผลรวมของค่า y ทั้งหมดแล้วยกกำลังสอง

2.2.2 ภูมิถาเนา อาชีพ และระดับการศึกษา เป็นข้อมูลในระดับลำดับนามบัญญัติ (nominal) ดังนั้น สถิติที่ใช้คือ ไคสแควร์

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

เมื่อ χ^2 คือ ค่าไคสแควร์

f_o คือ ความถี่สังเกตในช่องหนึ่งๆ

f_e คือ ความถี่คาดหวังในช่องหนึ่งๆ

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 รวมเป็นระยะเวลา 12 เดือน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน โดยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำไปสัมภาษณ์ และสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยแผนที่ (mapping) การแบ่งเขต (zoning) และการสุ่มตามสัดส่วนของตำบลและจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (grouping) ซึ่งจากการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร รวมทั้งสิ้น 329 คน การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาผลการวิจัยและวิจารณ์เป็นส่วนเดียวกัน โดยนำเสนอในรูปแบบของตารางข้อมูลประกอบคำบรรยาย และได้นำเสนอความสำคัญดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดลำพูน ที่มีต่อการดำเนินงานบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน

การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชนท้องถิ่น ของจังหวัดลำพูน โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิ อาชีพหลัก ภูมิสำเนา เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น และการรับข่าวสารภายในชุมชนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์ได้ปรากฏผล ดังต่อไปนี้

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

อายุ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุมากที่สุด 76 ปี และน้อยที่สุด 21 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.35) มีอายุอยู่ในช่วง 35 – 48 ปี รองลงมาร้อยละ 19.45 มีอายุในช่วง 49 – 62 ปี ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 12.77 มีอายุในช่วง 21 – 34 ปี และที่เหลือร้อยละ 2.43 มีอายุในช่วง 63-76 ปี ดังรายละเอียดในตาราง 2

จากผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 35 – 49 ปี เป็นอายุในช่วงวัยกลางคน ซึ่งสุชา จันท์ธรม (2541: 54) ระบุไว้ว่า วัยกลางคนเป็นวัยที่มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 60 ปี บุคคลที่มีอายุในช่วงวัยกลางคนเป็นบุคคลที่มีความสามารถ และทำงานได้มากที่สุด จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ในช่วงอายุดังกล่าว ซึ่งจัดว่าเป็นวัยกลางคนนั้นจะเป็นกลุ่มที่ทำงานทั่วไปอยู่บ้าน ต่างจากผู้ให้ข้อมูลในช่วงอายุอื่น ประกอบกับการส่งเสริมงานทางด้านการเกษตร และการแปรรูปการเกษตร จึงทำให้สตรีกลุ่มนี้เกิดการรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัว รวมถึงเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของชุมชน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นกลุ่มที่มีเวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมากกว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลในช่วงอายุอื่น ๆ

ภูมิฐานะ

จากผลการวิจัยในตาราง 2 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.0 เป็นผู้ที่มิมีภูมิฐานะอยู่ในท้องถิ่น และผู้ให้ข้อมูลที่เหลือ จำนวนร้อยละ 21 ไม่ได้เป็นผู้ที่มีภูมิฐานะในท้องถิ่น

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งภูมิฐานั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีความสนใจ และให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ดังที่ สุเทพ พานิชพันธุ์ (2541: 21) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานชุมชน กล่าวคือวิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ในชุมชน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน การยึดเยียดกิจกรรมการพัฒนาซึ่งกำหนดตามกรอบความคิดของคนภายนอก นอกจากจะไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ยังเป็นการทำลายศักยภาพการแก้ปัญหาของชุมชน สร้างลักษณะขาดความมั่นใจในตนเอง และเป็นการพึ่งพาพึ่งภายนอก

ระดับการศึกษา

ด้านการศึกษ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.0 เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ ร้อยละ 20.1 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 7.9 ของผู้ให้ข้อมูลมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ร้อยละ 3.6 ของผู้ให้ข้อมูลมีการศึกษาระดับปริญญาตรี และที่เหลือร้อยละ 2.4 ของผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. ดังรายละเอียดในตาราง 2

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งระดับการศึกษานับว่าเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความต้องการ และการได้รับโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน จากตัวเลขของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา ได้แสดงให้เห็นว่า ในอดีตการส่งเสริมในด้านการศึกษายังไม่มีผลใช้อย่างสมบูรณ์ การศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษายังจำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มเล็ก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มของสตรีที่อยู่ในชนบท ที่มีอายุอยู่ในช่วงของวัยกลางคนขึ้นไป

อาชีพหลัก

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.3 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมา ร้อยละ 23.7 มีอาชีพค้าขาย ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 7.0 มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 1.8 มีอาชีพ รัฐวิสาหกิจ และที่เหลือร้อยละ 1.2 มีอาชีพรับราชการ

จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จากการที่ สุภางค์ จันทวนิช (2534: 1) ได้กล่าวว่า ความแตกต่างในสถานภาพและบทบาท ของบุคคลที่ปรากฏแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมขึ้นอยู่กับเกณฑ์ หรือวิธีการในการจัดลำดับช่วงชั้นสถานภาพที่มีอยู่ อาชีพถือเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีที่สุด และอาชีพคือตัวแปรที่แทรกกลางอยู่ระหว่างการศึกษากับรายได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงอาชีพร่วมกับระดับการศึกษาดังที่กล่าวไว้ตอนต้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่ได้มีอาชีพที่มั่นคง เป็นหลักแหล่ง ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม กิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชน

รายได้สุทธิต่อคน

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.01 มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 35.87 มีรายได้อยู่ในช่วง 30,001 – 120,000 บาทต่อปี ร้อยละ 1.82 มีรายได้อยู่ในช่วง 120,001 – 210,000 บาทต่อปี และที่เหลือร้อยละ 0.30 มีรายได้ในช่วง 300,001 – 390,000 บาทต่อปี ดังที่แสดงในตาราง 2

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี และมีค่าเฉลี่ยคือ 29,736.78 บาท และพบว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำสุด มีรายได้สุทธิต่อปีเพียง 2,000 บาท ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้สูงสุด มีรายได้สูงถึง 360,000 บาท สำหรับสาเหตุที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวมีรายได้ต่ำดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เนื่องจากถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีรายได้จากการทำงาน แต่ลักษณะของงานดังกล่าวเป็นอาชีพรับจ้าง ซึ่งไม่ได้ทำงานทุกวัน การทำงานจะขึ้นอยู่กับผู้ที่ว่าจ้าง หากไม่มีผู้ว่าจ้างก็จะได้ไม่ทำงาน ดังนั้นจึงมีรายได้สุทธิต่อปีก่อนข้างต่ำ รายได้หลักของครอบครัวจะเป็นของบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวมากกว่า อย่างไรก็ตามโดยเฉลี่ยแล้วรายได้สุทธิของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังคงมีรายได้ในระดับที่ค่อนข้างต่ำดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อระดับรายได้ของผู้ให้ข้อมูล ดังที่ พูนทรัพย์ สวนเมือง ตูลาพันธุ์ (2546) ได้ระบุว่า ผู้หญิงชนบทเหล่านี้จะมีรายได้จากการทำงานประมาณวันละ 60 -100 บาท ซึ่งรายได้เหล่านี้แม่บ้านจะนำไปใช้เป็นค่าอาหาร ค่าเล่าเรียนลูกซ่อมแซมบ้าน ซ่อมข้าวของเครื่องใช้ปิลาละ และเมื่อมีเวลาว่างจากการทำงานนั้นคือ การทำงานรับจ้างทั่วไปซึ่งบางครั้งไม่ได้ทำงานประจำ จึงทำให้มีการรวมกลุ่มกันขึ้นในรูปแบบของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมนอกจากงานที่เคยทำอยู่ นอกจากนี้ทวีป ยอดเสริมณี (2538: 13-15) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า คนชนบทมีความต้องการที่จะมีความเป็นอยู่ และโอกาสในการหารายได้ที่ดียิ่งขึ้น รายได้ของคนในชนบท ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีความสำคัญทางบวกกับราคาที่ดินเกษตรกรรมได้รับในแต่ละคน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่แสดงให้เห็นว่าชาวชนบทที่มีรายได้แตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน (n = 329)	ร้อยละ
อายุ		
21 – 34 ปี	42	12.77
35 – 48 ปี	215	65.35
49 – 62 ปี	64	19.45
63 – 76 ปี	8	2.43
$\bar{x} = 44.40$	S.D. = 9.29	Range = 21 - 76
ภูมิลำเนา		
เป็นคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่น	260	79.00
ไม่ได้เป็นคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่น	69	21.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	217	66.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	66	20.10
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	26	7.90
อนุปริญญา/ปวส.	8	2.40
ปริญญาตรี	12	3.60
อาชีพหลัก		
ค้าขาย	78	23.70
รับจ้าง	218	66.30
รับราชการ	4	1.20
รัฐวิสาหกิจ	6	1.80
เกษตรกรรวม	23	7.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน (n = 329)	ร้อยละ
รายได้สุทธิ		
ต่ำกว่า 30,000 บาท	204	62.01
30,000 – 120,000 บาท	118	35.87
120,001 – 210,000 บาท	6	1.82
210,001 – 300,000 บาท	0	0.00
300,000 บาท ขึ้นไป	1	0.30
$\bar{x} = 29,736.78$	S.D. = 30,327.73	Range = 2,000 – 360,000

ลักษณะทางด้านจิตวิทยา

เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 51.06 มีเจตคติต่อการเป็นผู้นำในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.20 มีเจตคติต่อการเป็นผู้นำในระดับที่ดี ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.74 มีเจตคติต่อการเป็นผู้นำในระดับที่ไม่ดี และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.30 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีเจตคติต่อการเป็นผู้นำในระดับปานกลาง ดังแสดงในตาราง 3

จากผลการวิจัยดังกล่าว ซึ่งถ้าพิจารณาจากตารางภาคผนวก 1 ทำให้ทราบว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน มีเจตคติต่อการเป็นผู้นำในระดับปานกลาง พบว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความชอบที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากมีปัญหาจะไปขอความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะหาทางออกอื่น ๆ เนื่องจากมีความสนิทสนมกับผู้นำชุมชนท้องถิ่นมากกว่าบุคคลภายนอก และเชื่อว่าผู้นำชุมชน คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้นำนั้น เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หากคนในท้องถิ่นมีเจตคติที่ดีต่อผู้ที่ผู้นำแล้ว ย่อมจะทำให้เขามีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ขึ้น และจะส่งผลดีต่อการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น ดังที่ นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2546: 44) ได้ระบุว่า “ผู้นำที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญต่องานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาชนบทที่ใช้แนวคิดทางการรวมเป็นกลุ่ม หรือองค์กรจะขาดผู้นำที่มีคุณภาพไม่ได้เลย”

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาชนบทที่ใช้แนวคิดทางการรวมเป็นกลุ่ม หรือองค์กรจะขาดผู้นำที่มีคุณภาพไม่ได้เลย”

เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 55.62 มีเจตคติต่อแผนและนโยบายในระดับที่ดี ร้อยละ 41.95 มีเจตคติต่อแผนและนโยบายในระดับปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.43 มีเจตคติต่อแผนและนโยบายในระดับที่ไม่ดี และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.34 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีเจตคติต่อแผนและนโยบายในระดับปานกลาง ดังแสดงในตาราง 3

จากผลการวิจัยดังกล่าว ซึ่งหากพิจารณาจากตารางภาคผนวก 2 ทำให้ทราบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความสนใจในการเข้าร่วมกำหนดแผน และนโยบายในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากเห็นว่า กิจกรรมการพัฒนาชุมชนมีความน่าสนใจมากกว่าแผน และนโยบายของหน่วยงานภายนอก จึงทำให้มีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผน และนโยบายการพัฒนาชุมชน มากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมภายนอก เพราะ ต้องการให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนและนโยบายเหล่านั้น เนื่องมองเห็นว่ากิจกรรมเหล่านั้นสามารถแก้ไขปัญหาภายในชุมชนได้อย่างแท้จริง

เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.11 มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นในระดับที่ดี ร้อยละ 18.24 มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นในระดับปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.65 มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นในระดับที่ไม่ดี และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.42 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นในระดับที่ดี ดังแสดงในตาราง 3

จากผลการวิจัยดังกล่าว ซึ่งหากพิจารณาจากตารางภาคผนวก 3 ทำให้ทราบว่า ทุกครั้งที่ มีโอกาส หรือเวลาว่างพอ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และนอกจากยังเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ดี และมีประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นของตนเอง รวมถึงการที่ชอบที่จะเข้าร่วมในการประชุม ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์ สอดคล้องกัน ไม่ใช่เป็นความคิดเห็นของคนส่วนน้อย หากคนในชุมชนท้องถิ่นมีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ก็จะทำให้เกิดความผูกพันในกลุ่ม หรือท้องถิ่นของตน และพร้อมที่จะทำงานหรือช่วยเหลือกิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นนั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น ดังที่ นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2546: 64) กล่าวว่า “ การมีส่วน

ร่วม เป็นตัวบ่งชี้ประการหนึ่งของความอยู่รอดของกลุ่ม เพราะการมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดความเป็นเจ้าของ ความเป็นเจ้าของจะทำให้เกิดพันธะผูกพัน”

ตาราง 3 ร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับเจตคติผู้ให้ข้อมูล

ลักษณะทางด้านจิตวิทยา	ระดับเจตคติ			ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
	ดี (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	ไม่ดี (ร้อยละ)		
เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น	78.12	18.24	3.65	2.42	ดี
เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย	55.62	41.95	2.43	2.34	ปานกลาง
เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ	46.20	51.06	2.74	2.30	ปานกลาง

การรับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต.

เสียงตามสาย

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.68 มีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่นโดยอาศัยวิธีการใช้เสียงตามสาย อยู่ในช่วง 1 – 3 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมา ร้อยละ 17.02 อยู่ในช่วง 4 – 6 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 4.56 อยู่ในช่วง 7 – 9 ครั้ง/สัปดาห์ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 2.74 ไม่มีการติดต่อสื่อสารโดยการใช้นเสียงตามสาย และโดยเฉลี่ยแล้ว ในหนึ่งสัปดาห์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่น ด้วยวิธีการใช้เสียงตามสาย เป็นจำนวน 2.88 หรือ ประมาณ 3 ครั้ง/สัปดาห์

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ภายในชุมชนท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลนั้น มีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในแต่ละสัปดาห์ ด้วยวิธีการใช้เสียงตามสายค่อนข้างบ่อย ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้เสียงตามสายมักจะเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมในชุมชนท้องถิ่นโดยทั่วไป ทุกชนชนท้องถิ่นจะมีการติดตั้งอุปกรณ์ หรือเครื่องมือสื่อสารประเภทนี้อยู่แล้ว ซึ่งการรับข่าวสาร โดยวิธีนี้เป็นวิธีการที่สะดวกสบาย สามารถส่งผ่านข้อมูล ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง หรือกว้างขวาง และยังใช้เวลารวมถึงต้นทุนที่ต่ำในแต่ละครั้ง คนในชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่นในชนบทมักจะเคยชินกับการได้รับข้อมูล ข่าวสาร โดยวิธีการใช้เสียงตามสายมากที่สุด

การพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ

ในด้านการรับข่าวสารโดยวิธีการพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ นั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 45.90 มีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่นโดยอาศัยวิธีการพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ อยู่ในช่วง 1 – 3 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมา ร้อยละ 36.47 ไม่มีการรับข่าวสารโดยการพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ ร้อยละ 15.20 อยู่ในช่วง 4 – 6 ครั้ง/สัปดาห์ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 2.43 อยู่ในช่วง 7 – 9 ครั้ง/สัปดาห์ และโดยเฉลี่ยแล้ว ในหนึ่งสัปดาห์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่น ด้วยวิธีการพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นจำนวน 2.63 หรือ ประมาณ 3 ครั้ง/สัปดาห์

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า การรับข่าวสารโดยวิธีการพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ นั้นยังเป็นวิธีการที่ยังไม่ค่อยใช้กันอย่างแพร่หลายเท่าที่ควร เนื่องจากสภาพของชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก ชุมชนท้องถิ่นเริ่มมีการขยายทั้งในด้านขอบเขต พื้นที่ รวมทั้งจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งทำให้ความสนิทสนม และความใกล้ชิดกันดังเช่นในอดีตจึงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้วยวิธีการพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากวิธีการดังกล่าวต้องอาศัยเวลาที่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นข้อมูล ข่าวสารที่ต้องรับทราบอย่างเร่งด่วน กะทันหันจะไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง และทันเวลา ดังนั้น วิธีการดังกล่าวจึงพบเห็นได้น้อยในปัจจุบัน

การใช้แผ่นพับ หรือใบปลิว

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 78.73 ไม่มีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่นโดยอาศัยวิธีการใช้แผ่นพับ หรือใบปลิว รองลงมา ร้อยละ 19.45 อยู่ในช่วง 1 – 3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 1.21 อยู่ในช่วง 4 – 6 ครั้ง/สัปดาห์ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 0.61 อยู่ในช่วง 7 – 9 ครั้ง/สัปดาห์ และโดยเฉลี่ยแล้ว ในหนึ่งสัปดาห์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่น ด้วยวิธีการใช้แผ่นพับ หรือใบปลิว เป็นจำนวน 2.11 ครั้ง/สัปดาห์ หรือ ประมาณ 2 ครั้ง/สัปดาห์

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ภายในชุมชนท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลนั้น มีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภายในชุมชนท้องถิ่นด้วยวิธีการใช้แผ่นพับ หรือใบปลิวค่อนข้างน้อย ถึงแม้ว่าวิธีการนี้จะป็นวิธีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ผู้รับข้อมูลจะได้ทราบรายละเอียดที่ชัดเจน เข้าใจง่าย แต่วิธีการนี้ยังพบได้น้อยมากในชุมชนท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เนื่องจากการใช้แผ่นพับ หรือใบปลิวในชุมชนท้องถิ่นจะไม่สามารถทำให้ผู้รับได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารอย่างทั่วถึง เพราะผู้ที่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยวิธีการนี้มักจะเป็นผู้ที่มีความสนใจเท่านั้น วิธีการเช่นนี้ยังเป็น

วิธีการที่ต้องอาศัยงบประมาณที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น การใช้แผ่นพับ หรือใบปลิวจึงยังเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยม หรือพบเห็นได้น้อย

การใช้โทรศัพท์

ด้านการรับข่าวสารโดยวิธีการอื่น ๆ นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่านอกเหนือจากวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ยังมีการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการใช้โทรศัพท์ ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.50 ไม่มีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัยวิธีการใช้โทรศัพท์ รองลงมา ร้อยละ 4.86 อยู่ในช่วง 4 – 6 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 3.34 อยู่ในช่วง 1 – 3 ครั้ง/สัปดาห์ ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 0.30 อยู่ในช่วง 7 – 9 ครั้ง/สัปดาห์และโดยเฉลี่ยแล้ว ในหนึ่งสัปดาห์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่น ด้วยวิธีการพบปะพูดคุยโดยตรงที่บ้าน เป็นจำนวน 4.07 ครั้ง/สัปดาห์ หรือประมาณ 4 ครั้ง/สัปดาห์

จากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า การรับข่าวสารภายในชุมชนท้องถิ่นเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสาร ในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากวิธีการที่กล่าวมาข้างต้น คือ การใช้เสียงตามสาย การพบปะพูดคุยโดยตรงที่บ้าน และการใช้แผ่นพับ หรือใบปลิว ยังพบว่าภายในชุมชนท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้วยวิธีการใช้โทรศัพท์ ถึงแม้ว่า จากผลการวิจัยจะมีการรับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. เป็นจำนวนที่มากกว่าวิธีการอื่น ๆ แต่วิธีการนี้ยังได้รับความนิยม หรือพบเห็นได้ในเฉพาะกลุ่มเล็ก ๆ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่เป็บบุคคลสำคัญ หรือเป็นผู้นำในท้องถิ่น ถึงแม้ว่าวิธีดังกล่าวจะเป็นวิธีการที่สะดวก สบาย รวดเร็ว แต่ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการใช้โทรศัพท์ จะไม่สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง เพราะการใช้โทรศัพท์จะเป็นการกระจายข้อมูลข่าวสารที่มักจะจำกัดอยู่เฉพาะบางกลุ่ม หรือเป็นข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นสำหรับคนบางกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น และยังเป็นวิธีการที่ใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงเช่นกัน ดังนั้น การรับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. โดยการใช้โทรศัพท์ก็จึงเป็นวิธีการที่พบเห็น หรือได้รับความนิยมที่น้อยมากในชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีบทบาทสำคัญในชุมชนท้องถิ่น

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของลักษณะการรับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ภายในชุมชนท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูล

ลักษณะการรับข่าวสารภายในชุมชน	จำนวน (n = 329)	ร้อยละ
เสียงตามสาย		
ไม่มีการรับข่าวสารโดยการใช้เสียงตามสาย	9	2.74
มีการรับข่าวสารโดยการใช้เสียงตามสาย		
1 – 3 ครั้ง / สัปดาห์	249	75.68
4 – 6 ครั้ง / สัปดาห์	56	17.02
7 – 9 ครั้ง / สัปดาห์	15	4.56
$\bar{x} = 2.88$ S.D. = 1.42 Range = 1 - 7		
พบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ		
ไม่มีการรับข่าวสารโดยพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ	120	36.47
มีการรับข่าวสารโดยพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ		
1 – 3 ครั้ง / สัปดาห์	151	45.90
4 – 6 ครั้ง / สัปดาห์	50	15.20
7 – 9 ครั้ง / สัปดาห์	8	2.43
$\bar{x} = 2.63$ S.D. = 1.45 Range = 1 - 7		
แผ่นพับ ใบปลิว		
ไม่มีการรับข่าวสารโดยการใช้แผ่นพับ ใบปลิว	259	78.73
มีการรับข่าวสารโดยการใช้แผ่นพับ ใบปลิว		
1 – 3 ครั้ง / สัปดาห์	64	19.45
4 – 6 ครั้ง / สัปดาห์	4	1.21
7 – 9 ครั้ง / สัปดาห์	2	0.61
$\bar{x} = 2.11$ S.D. = 1.22 Range = 1 - 7		

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะการรับข่าวสาร	จำนวน (n = 329)	ร้อยละ
การใช้โทรศัพท์		
ไม่มีการรับข่าวสารโดยใช้โทรศัพท์	301	91.50
มีการรับข่าวสารโดยใช้โทรศัพท์		
1 – 3 ครั้ง / สัปดาห์	11	3.34
4 – 6 ครั้ง / สัปดาห์	16	4.86
7 – 9 ครั้ง / สัปดาห์	1	0.30
$\bar{x} = 4.07$ S.D. = 1.68 Range = 1 - 7		

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น ของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำพูน

ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน จะอาศัยการพิจารณาโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ความสามารถในการดำเนินงานขององค์กรตามแนวคิดของ McKinsey ซึ่งได้แก่ โครงสร้างขององค์กร (structure) กลยุทธ์ขององค์กร (strategy) ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (systems) ลักษณะ แบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูง (style) สมาชิกในองค์กร (staff) ความรู้ ความสามารถขององค์กร (skills) และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร (shared values) ผู้วิจัยได้ กำหนดการวัด โดยให้ผู้ให้ข้อมูลเลือกระดับความพึงพอใจในแต่ละคำถาม ถ้าหากผู้ให้ข้อมูลมีความพึง พพอใจในระดับมากที่สุด ได้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน พึงพอใจในระดับมาก ได้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน พึงพอใจในระดับปานกลาง ได้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน พึงพอใจในระดับน้อย ได้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน และพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด ได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน และจะแสดงผลการวิเคราะห์ด้วย การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) โดยมีการจัดลำดับค่าคะแนนที่คำนวณได้ ซึ่งจะกำหนดขนาดของชั้นเพื่อแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึงพึงพอใจในระดับมากที่สุด
คะแนนระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึงพึงพอใจในระดับมาก
คะแนนระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึงพึงพอใจในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึงพึงพอใจในระดับน้อย
คะแนนระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึงพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

โครงสร้างขององค์กร

จากผลการวิจัย พบว่า ในด้านโครงสร้างขององค์กรนั้น ผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 42.25 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 34.95 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 12.16 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.21 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.43 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ย มีความพึงพอใจในด้านโครงสร้างขององค์กรในระดับมาก

โครงสร้างขององค์กร เป็นสิ่งสำคัญซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างบุคคล และทรัพยากร เพื่อให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545: 187) จากตารางภาคผนวก 4 ทำให้ทราบว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในด้านโครงสร้างขององค์กรในระดับที่มาก เนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าในแต่ละ อบต. นั้นจะมีการจัดแสดงแผนผัง หรือรูปภาพที่แสดงถึงโครงสร้างของ อบต. ไว้อย่างชัดเจนว่าใครมีตำแหน่งอะไร และโครงสร้างดังกล่าวยังเป็นโครงสร้างที่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ จากโครงสร้างดังกล่าวจึงส่งผลให้ อบต. มีคณะกรรมการในสัดส่วนที่เหมาะสม สะดวกต่อการปฏิบัติงาน และมีสมาชิกเพียงพอเหมาะสมต่อการตรวจสอบซึ่งกันและกัน และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเป็นไปอย่างชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนซึ่งกันและกัน จากที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 187) ได้กล่าวว่าโครงสร้างของ อบต. โดยทั่วไปนั้นเป็นโครงสร้างแบบทางการ (formal organization) เป็นการจัดโครงสร้างองค์การตามแบบเจตนา หรือบทบาท (intentional structure of role) ในการปฏิบัติภายในองค์การสามารถที่จะแสดงออกมาเป็นแผนภูมิโครงสร้างองค์การ (organization chart) ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงสามารถทราบถึงหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในการปฏิบัติ ผู้ที่มาติดต่อ หรือขอความช่วยเหลือจาก อบต. ก็จะสามารถทราบถึงหน้าที่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจเฉลี่ยโดยรวมในด้านโครงสร้างขององค์กรในระดับมาก

ลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

จากผลการวิจัย พบว่า ในด้านลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงานนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.47 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.43 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 13.07 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ร้อยละ 10.64 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนที่เหลือร้อยละ 6.39 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.34 แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ย มีความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง

กลยุทธ์ขององค์กร คือ กิจกรรม หรือการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในองค์กรที่ได้ถูกวางแผนขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้อง และเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอก และภายในองค์กร เพื่อให้องค์กรนั้นมีจุดเด่นของตนเอง จากตารางภาคผนวก 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยโดยรวมทางด้านลักษณะกลยุทธ์ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ อบต. จะมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึงบทบาทและหน้าที่ในส่วนที่ อบต. ต้องรับผิดชอบ ต่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การจัดฝึกอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ฯลฯ และ อบต. ยังมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. โดยเฉพาะการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และการตรวจสอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ถึงแม้ว่า อบต. จะมีการจัดกิจกรรม หรือดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในหลาย ๆ ด้าน แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า ในการดำเนินงานของ อบต. ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโดยทั่วไปมักจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านการผลิต การให้ความรู้ต่าง ๆ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจะต้องมีเรื่องของธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหลาย ๆ มีความเจริญก้าวหน้า มีกำไรจากการผลิต ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับผลประโยชน์เป็นที่พึงพอใจ และสามารถอยู่รอดได้ ในขณะที่อีกหลายกลุ่มต้องมีการยกเลิกการผลิตไป เนื่องจากไม่สามารถประสบความสำเร็จทางการตลาด เพราะขาดผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการตลาด เข้ามาดูแล อบต. หลาย ๆ แห่งยังขาดผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการที่จะช่วยเหลือกลุ่มแม่บ้านทางด้านการตลาด หรือการวางแผนการทำธุรกิจที่ดีได้ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเฉพาะการให้ความรู้ หรือการผลิตเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถที่จะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความพึงพอใจต่อกลยุทธ์ในการดำเนินงานของ อบต. ในด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในระดับปานกลาง

ลักษณะของระบบในการดำเนินงาน

จากผลการวิจัย พบว่า ในด้านของลักษณะของระบบในการดำเนินงานนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.67 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.66 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 9.12 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.51 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.04 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.33 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในด้านของลักษณะของระบบในการดำเนินงานนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ในด้านของระบบการดำเนินงานขององค์กรนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จากตารางภาคผนวก 6 ทำให้ทราบว่า อบต.มีระบบการสรรหา หรือการคัดเลือกพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของ อบต. ที่ถูกต้อง และเป็นธรรม นอกจากนี้ยังมีความเหมาะสมของรายได้ของ อบต. เช่น ภาษีประเภทต่าง ๆ ที่ อบต.มีการจัดเก็บ ผู้ที่มาติดต่อกับ อบต. ได้รับการต้อนรับ และอำนวยความสะดวกจากพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และ อบต. ยังมีการจัดประชุม จัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคนในชุมชนกับ อบต. รวมถึงการติดตามประเมินผล และปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นอยู่เสมอ ระบบ หรือวิธีการ เป็นระเบียบวิธีการปฏิบัติงานทุกอย่างทั้งที่เป็นทางการ และไม่ เป็นทางการที่ใช้ในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งระบบ หรือวิธีการเหล่านี้จะบ่งบอกถึงวิธีการในการทำงานต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งระบบ หรือวิธีการในการดำเนินงานของ อบต. ยังเป็นเรื่องที่รับทราบ และเข้าใจกันโดยส่วนน้อยในกลุ่มของคนที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ลักษณะแบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง

จากผลการวิจัย พบว่า ในด้านลักษณะแบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.12 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.70 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 15.20 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ร้อยละ 9.12 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.86 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.31 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในด้านของลักษณะแบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ในด้านของลักษณะแบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูงนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จากตารางภาคผนวก 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารระดับสูงของ อบต. นั้นค่อนข้างจะมีความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และบางครั้งก็มักจะมีการนำเสนอทางเลือกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเป็นผู้เลือกปฏิบัติตามทางเลือกที่นำเสนอ และเปิดโอกาสให้วิพากษ์วิจารณ์ถึงผลการดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า คณะกรรมการบริหารของ อบต. และสภา อบต. นั้นไม่ได้ใช้อำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ลักษณะแบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงของ อบต. นั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะมีผลต่อความรู้สึกทั้งของผู้ที่ร่วมงาน และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2546: 45) กล่าวว่า ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบนี้จะเสนอทางเลือกให้แก่สมาชิก สนับสนุนให้สมาชิกเข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารระดับสูงของ อบต. ในจังหวัดลำพูนนั้น มีลักษณะของความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ซึ่งเหมาะสมต่อการพัฒนาที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการพัฒนา

ลักษณะของสมาชิกในองค์กร

ผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่า ในด้านลักษณะของสมาชิกในองค์กร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.47 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 27.96 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 16.41 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ร้อยละ 14.90 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.26 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.43 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในด้านลักษณะของสมาชิกในองค์กร (พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ) นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับมาก

จากตารางภาคผนวก 8 สามารถสรุปได้ว่า ในด้านลักษณะของสมาชิกในองค์กร (พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ) นั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก อบต. มีกระบวนการคัดเลือกพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ใน อบต. อย่างถูกต้องและเป็นธรรม โดยยึดเอา ความรู้ ความสามารถเป็นเกณฑ์ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ใน อบต. ยังเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงาน บุตรหลาน หรือเยาวชนในชุมชนท้องถิ่นมีโอกาสเข้าทำงานใน อบต. มากกว่าบุคคลจากท้องถิ่นอื่น ๆ และพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังเป็นผู้ที่มีความสุภาพ เรียบร้อย ให้การต้อนรับ และอำนวยความสะดวก สบายแก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานใน อบต. มักจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจถึงความต้องการอย่างแท้จริงของคนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างแท้จริงแล้ว ยังทำให้เกิด

ความสนิทสนม เป็นกันเองระหว่างเจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานใน อบต. กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น การติดต่อ หรือการขอรับความช่วยเหลือต่าง ๆ จึงเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความพึงพอใจในระดับมาก

ความรู้ความสามารถขององค์กร (พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถขององค์กร (พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) พบว่า ในด้านความรู้ความสามารถขององค์กร (พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.47 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 31.01 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.84 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ร้อยละ 7.90 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 5.78 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.26 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในด้านความรู้ความสามารถขององค์กร (พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

จากตารางภาคผนวก 9 สามารถสรุปได้ว่า ในด้านความรู้ ความสามารถขององค์กร (พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) นั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อบต. ส่วนใหญ่นั้นยังมีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะในการบริหารงานที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ให้ข้อมูลในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรของ อบต. ที่ดำเนินงานเพื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างทันท่วงที การสร้างสรรค์กิจกรรมที่ตรงกับความต้องการ และเป็นที่น่าสนใจแก่คนในชุมชน และสามารถดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เช่น การจัดหาตลาดรองรับสินค้าเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน การจัดการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ฯลฯ ถึงแม้ว่า อบต. จะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องความต้องการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร รวมถึงการจัดการดูแลในเรื่องของระบบสาธารณูปโภค การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ แต่เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่า ในด้านของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดว่าเป็นการส่งเสริมอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนั้นยังได้รับความพึงพอใจจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในระดับที่ค่อนข้างน้อยกว่ากิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถขององค์กรในด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความพึงพอใจในด้านความรู้ ความสามารถขององค์กรในระดับปานกลาง

ค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร

ผลการวิจัย ในด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.95 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.74 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 16.41 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ร้อยละ 9.73 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนที่เหลือร้อยละ 5.17 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.29 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กรนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

จากตารางภาคผนวก 10 สามารถสรุปได้ว่า ในด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กรนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรของ อบต. จะได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชนในการเป็นผู้นำในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน รวมถึงการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนี้บุคลากรของ อบต. พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน อบต. ยังได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้ร่วมประเมิน หรือติดตามผลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา ค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กรถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการ เนื่องจากงานพัฒนานั้น จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ด้วยคนเพียงคนเดียว หรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ค่านิยมร่วมนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่กำหนดร่วมกันของสมาชิกในองค์กร รวมถึงผู้ที่มีส่วนสำคัญในกิจกรรมต่าง ๆ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545: 618) เพื่อให้ทุกคนประสบความสำเร็จร่วมกัน เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่า คนในชุมชนท้องถิ่นก็ได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่จัดขึ้น แต่ในด้านของการติดตามประเมินผลนั้นยังสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ให้ข้อมูลในระดับที่น้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความพึงพอใจต่อค่านิยมร่วมกันในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ลักษณะการบริหารจัดการ ชุมชนท้องถิ่น	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)		
1. ลักษณะทางด้าน โครงสร้าง	12.16	42.25	34.95	8.21	2.43	3.52	มาก
2. ลักษณะของสมาชิก ในองค์กร (พนักงาน หรือผู้ปฏิบัติงาน ทุกระดับ)	14.90	36.47	27.96	16.41	4.26	3.46	มาก
3. ลักษณะของแบบแผน หรือพฤติกรรมใน การบริหารงานของผู้ บริหารระดับสูง	9.12	30.07	40.12	15.20	4.86	3.36	ปานกลาง
4. ลักษณะของกลยุทธ์ ในการดำเนินงาน	10.64	33.43	36.47	13.07	6.39	3.35	ปานกลาง
5. ลักษณะของระบบ ในการดำเนินงาน	9.12	27.66	51.67	8.51	3.04	3.34	ปานกลาง
6. ความรู้ความสามารถ ขององค์กร(พนักงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	9.73	33.74	34.95	16.41	5.17	3.29	ปานกลาง
7. ค่านิยมร่วมกันของ สมาชิกในองค์กร	7.90	36.47	31.01	18.84	5.78	3.26	ปานกลาง

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ได้ตั้งสมมติฐาน คือ ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ ลักษณะทางด้านจิตวิทยา และระบบการติดต่อสื่อสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ซึ่งในการทดสอบได้อาศัยการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ Chi – Square และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson correlation coefficient) จากผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ภูมิลำเนา

จากสมมติฐาน คือ ปัจจัยทางด้านภูมิลำเนามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติ Chi – Square ในการทดสอบสมมติฐาน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล (χ^2 - test = 0.084^{ns}) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านภูมิลำเนาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน และเมื่อพิจารณาจากตาราง 6 พบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ไม่ได้มีส่วนของผู้ที่มีความพึงพอใจต่อผู้ที่ไม่พึงพอใจที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภูมิลำเนาไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์ระดับความพึงพอใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย นั่นคือถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะไม่ได้เป็นคนที่ภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ แต่หากพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย โดยเฉพาะระยะเวลาที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น เมื่ออาศัยอยู่เป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนท้องถิ่นนั้น มีความผูกพัน และเข้าใจถึงความต้องการ รวมถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของตน เกิดความต้องการที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น มีโอกาสได้ทำงาน หรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ย่อมจะทำให้คนกลุ่มนั้นเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนท้องถิ่นนั้น ดังที่ สัตยญา สัตยญาวิวัฒน์ (2543: 98) ได้กล่าวว่า “การพัฒนา หมายถึงการที่ประชากรอยู่ในท้องถิ่น

และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ท้องถิ่น ความผูกพันในถิ่นฐานของประชาชนจึงนับเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ท้องถิ่นพัฒนา ”

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาและระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล

ภูมิลำเนา	ระดับความพึงพอใจ		รวม
	มาก	น้อย	
มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่น	233	27	260
ไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่น	61	8	69
รวม	294	35	329

$$\chi^2 - \text{test} = 0.084^{**} \quad \text{Prob.} = 0.772$$

ระดับการศึกษา

จากสมมติฐาน คือ ปัจจัยทางด้านระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติ Chi – Square ในการทดสอบสมมติฐาน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ($\chi^2 - \text{test} = 1.210^{ns}$) และเมื่อพิจารณาจากตาราง 7 พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงไม่ได้มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างจากผู้ที่มีการศึกษาค่ำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงนั้น มักจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาของชุมชน มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการประชุมต่าง ๆ และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่นำเสนอ มักจะได้รับการยอมรับจากประชาชนคนอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกันผู้ที่มีการศึกษาระดับที่ต่ำ ก็สามารถที่จะเข้าร่วม หรือสนใจในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่จัดขึ้นหากมองเห็นว่ากิจกรรมนั้นน่าสนใจ และจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีระดับการศึกษาในระดับใดก็ตาม ย่อมจะมีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนทุกคนย่อมได้รับสิทธิ หรือโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการที่จะทำงาน หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับองค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะ

พัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตน เพียงแต่บทบาทของบุคคลในการที่จะทำงาน หรือเข้าร่วมในกิจกรรม เหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันตามระดับการศึกษา แต่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือการที่จะทำงาน หรือ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองตามความรู้ ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ดังที่ Maslow ได้กล่าวว่า ลำดับขั้นตอนของความต้องการของบุคคล ในขั้นความต้องการที่สูงที่สุด มนุษย์จะมีความ ต้องการที่จะรู้จักตนเองตรงตามสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ เข้าถึงความสามารถ และความต้องการของตนเอง (นำชัย ทนุผล, 2529: 88) ซึ่งสอดคล้องกับ สนิท ฤษีสิทธิ์ อ้างใน สุธี ชิวหากาญจน์ (2538: 17) ที่กล่าวว่า วุฒิการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความพึงพอใจ

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล

ระดับการศึกษา	ระดับความพึงพอใจ		รวม
	มาก	น้อย	
สูง	103	9	112
ต่ำ	191	26	217
รวม	294	35	329

$$\chi^2 - \text{test} = 1.210^{ns} \quad \text{Prob.} = 0.271$$

อาชีพ

จากสมมติฐาน คือ ปัจจัยทางด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูนโดยใช้ สถิติ Chi – Square ในการทดสอบสมมติฐาน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยทางด้านอาชีพไม่ มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ($\chi^2 - \text{test} = 3.189^{ns}$) ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ประกอบอาชีพ ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ย่อมจะได้รับผลประโยชน์ หรือเสียผลประโยชน์จาก กิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้น การพัฒนาที่จะเกิดขึ้นภายในชุมชนท้องถิ่นใดก็ตาม จะประสบความสำเร็จ ได้ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบอาชีพใดก็ตาม ผู้ที่ ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ ย่อมมีบทบาทที่แตกต่างกันในการพัฒนา หรือในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ในชุมชนของตนเอง หากพิจารณาจากตาราง 8 พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน จะมีระดับความ

พึงพอใจต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ที่ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพต่างก็สามารถเข้าร่วมทำงาน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้อย่างเสมอภาคกัน แต่ลักษณะของการเข้าร่วมทำงาน หรือการเข้าร่วมกิจกรรมอาจมีความแตกต่างกัน ผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย เช่น รับราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือการค้าขายนั้นอาจสามารถเข้าร่วมทำงาน หรือร่วมกิจกรรมโดยการสนับสนุนทางด้านการให้ความรู้ คำแนะนำบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในขณะที่ผู้ที่มีเวลาในการทำงาน หรือเข้าร่วมกิจกรรมมาก เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง หรือการทำไร่ ทำสวน ก็อาจทำงาน หรือเข้าร่วมกิจกรรมนั้นได้โดยตรง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตามย่อมสามารถที่จะมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้ ดังนั้น ปัจจัยทางด้านอาชีพจึงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล

อาชีพ	ระดับความพึงพอใจ		รวม
	มาก	น้อย	
ค้าขาย	67	11	78
รับจ้าง	198	20	218
รับราชการ	3	1	4
รัฐวิสาหกิจ	6	0	6
เกษตรกรรม	20	3	23
รวม	294	35	329

$$\chi^2 - \text{test} = 3.189^{**} \quad \text{Prob.} = 0.525$$

เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย

สมมติฐานในการวิจัย คือ ปัจจัยทางด้านเจตคติที่มีต่อแผนและนโยบายมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson correlation coefficient) ในการทดสอบสมมติฐาน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยทางด้านเจตคติที่มีต่อแผนและนโยบายมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากเจตคติที่มีต่อแผนและนโยบายนั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล แผนและนโยบายจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงทิศทาง หรือเป้าหมายขององค์กร และเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกนั้น ($r = 0.201^{**}$) แสดงให้เห็นว่าหากผู้ให้ข้อมูลมี เจตคติต่อแผนและนโยบายดีขึ้น ก็จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีระดับความพึงพอใจเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน เนื่องจาก หากผู้ให้ข้อมูลมีเจตคติที่ดีต่อแผน และนโยบายก็จะทำให้มีความต้องการที่จะเข้าร่วม หรือสนับสนุนว่าจะเป็งาน หรือกิจกรรมใด ๆ ตามแผน หรือนโยบายนั้น จึงทำให้มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ที่จัดทำแผน และนโยบายดังกล่าว ดังที่ สูดจิต นิมิตรกุล (2545: 221-222) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาว่า ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จในการพัฒนา จะต้องมีการกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายหลักในลักษณะองค์รวม และเชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ทั้งนี้มุ่งให้เกิดความร่วมมือในทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชาสังคม และประชาชนทุกคน เพื่อร่วมกันผลักดันผลักดันให้การพัฒนารรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

รายได้

สมมติฐานในการวิจัย คือ ปัจจัยทางด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson correlation coefficient) ในการทดสอบสมมติฐาน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยทางด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และหากพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบ ($r = - 0.124^*$) แสดงให้เห็นว่า หากผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ลดลง ก็จะมีผลทำให้ความพึงพอใจ

เพิ่มขึ้น เนื่องจาก กิจกรรมต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นมานั้น มักจะเป็นกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริม หรือช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นในด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากกิจกรรมนั้น เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมอาชีพ หรือเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน จะเห็นได้ว่าผู้ที่มียาได้ต่ำ มักจะมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม หรือกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ หากกิจกรรมนั้นสามารถที่จะเพิ่มรายได้ หรือสามารถประกอบเป็นอาชีพเสริมได้ เมื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมรายได้ให้แก่คนในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ ดังที่ ดิน ปรัชญพฤทธิ์ (2544: 181) กล่าวว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง ความพยายามที่จะให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการวางแผนพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีรายได้ต่อหัวสูงขึ้น ดังนั้น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลมีการทำงาน หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริม หรือเพิ่มรายได้ เพื่อให้เศรษฐกิจภายในชุมชนดีขึ้นจึงมีผลทำให้ผู้ที่มียาได้ต่ำที่มีโอกาสที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นนั้น จึงมีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นของ อบต. เพิ่มขึ้น

อายุ

การทดสอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน เป็นการทดสอบโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson correlation coefficient) ผลจากการทดสอบพบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ($r = -0.099^{ns}$) ไม่ว่าจะเป็นในด้าน โครงสร้างขององค์การ กลยุทธ์ขององค์การ ระบบในการดำเนินงานขององค์การ ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง สมาชิกในองค์การ ความรู้ความสามารถขององค์การ และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ ทั้งนี้เนื่องจากในชุมชนท้องถิ่นย่อมมีบุคคลหลายช่วงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องมีการจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความต้องการ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ดังที่สามารถสรุปได้จาก นำชัย หนูผล (2529: 228-231) ที่ได้กล่าวว่า การดำเนินงานระดับตำบล ต้องมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาระดับตำบล เช่น แผนการพัฒนาเด็ก ที่มุ่งพัฒนาเด็กชาย - หญิง อายุระหว่าง 3 - 6 ปี ให้มีความเจริญทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความสามารถพร้อมที่จะเป็นเยาวชน และผู้ใหญ่ที่ดีในภายภาคหน้า และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง แผนพัฒนาเยาวชน ที่มุ่งพัฒนาเยาวชนชาย - หญิง อายุระหว่าง 14 - 20 ปี ที่พ้นวัยเรียนระดับประถมศึกษา แต่ไม่มีโอกาสจะเรียนต่อ

ในระดับสูง ได้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพต่าง ๆ หรือแผนการส่งเสริมอาชีพของประชาชนในตำบล การจัดฝึกอบรม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง หรือช่วยเหลือประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในทุกช่วงอายุ จึงมีผลทำให้ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีอายุในช่วงใดก็ตามก็ย่อมจะมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือ หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น อายุจึงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังที่ วัลยา บุตรดี (2533: 20) ได้กล่าวว่า อายุไม่มีผลต่อความพึงพอใจในองค์ประกอบของปัจจัยจำแนก หรือปัจจัยกระตุ้น อายุไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และอาชีพ

การรับข่าวสารภายในชุมชนท้องถิ่น

การทดสอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารภายในชุมชนท้องถิ่น และระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน เป็นการทดสอบโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson correlation coefficient) ผลจากการทดสอบ พบว่า การติดต่อสื่อสารภายในชุมชนท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ($r = 0.086^{ns}$) ไม่ว่าจะเป็นในด้านโครงสร้างขององค์การ กลยุทธ์ขององค์การ ระบบในการดำเนินงานขององค์การ ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง สมาชิกในองค์การ ความรู้ความสามารถขององค์การ และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ ถึงแม้ว่าการรับข่าวสารที่ดีจะทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นสามารถรับทราบข้อมูล ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง แต่อย่างไรก็ตามการติดต่อสื่อสารภายในชุมชนท้องถิ่นก็ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล การรับทราบข้อมูล ข่าวสารบางอย่างจะไม่สามารถทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นตัดสินใจได้ว่าการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา หรือความต้องการของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นหรือไม่ ดังนั้น การติดต่อสื่อสารจึงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ

การทดสอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ และระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน เป็นการทดสอบโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson correlation coefficient) ผลจากการทดสอบ พบว่า เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ($r = -0.021^{ns}$) ไม่ว่าจะเป็นในด้านโครงสร้างขององค์การ กลยุทธ์ขององค์การ ระบบในการดำเนินงานขององค์การ ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง สมาชิกในองค์การ ความรู้ความสามารถขององค์การ และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ ทั้งนี้เนื่องจาก ถึงแม้ว่าผู้นำท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการที่จะกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน หากผู้นำนั้นเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ และเชื่อถือจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น แต่ในขณะเดียวกัน การเป็นผู้นำท้องถิ่นก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงบทบาท และหน้าที่ไปได้ หากผู้นำท้องถิ่นคนนั้นไม่ได้รับการยอมรับ นับถือจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นเจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ จึงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น

การทดสอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น และระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน เป็นการทดสอบโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson correlation coefficient) ผลจากการทดสอบ พบว่า เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ($r = -0.092^{ns}$) ไม่ว่าจะเป็นในด้านโครงสร้างขององค์การ กลยุทธ์ขององค์การ ระบบในการดำเนินงานขององค์การ ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง สมาชิกในองค์การ ความรู้ความสามารถขององค์การ และค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้นย่อมมีความรู้สึกที่มีต่อการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากความเคยชิน หรือความสำนึกของตนบุคคล ทั้งผู้ที่มีเจตคติ หรือความรู้สึกที่ดี และไม่คิดต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นจะสามารถเกิดความพึงพอใจต่อการบริหาร

จัดการชุมชนท้องถิ่นได้เช่นเดียวกัน ซึ่งจากการที่ นำชัย ทุนผล (2539: 119) กล่าวว่า ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เคยชินที่จะเป็นผู้รับบริการอยู่เสมอ ทั้งในรูปแบบของการได้รับค่าตอบแทน หรือการชดเชยค่าบริการ ประชาชนเองเลยมีค่านิยมและทัศนคติว่า รัฐบาลจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ทำให้พวกเขาเหล่านั้น เกิดความรู้สึกแบบพึ่งพาตลอดเวลา จะเห็นได้ว่าถึงแม้ประชาชนเหล่านี้จะไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น แต่พวกเขาก็สามารถเกิดความรู้สึกพึงพอใจจากการที่ได้รับบริการ หรือการช่วยเหลือ พัฒนา โดยที่พวกเขาไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วม ในขณะที่ประชาชนบางกลุ่มจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจ หรือภาคภูมิใจเมื่อตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง ดังนั้นเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นของตนจะไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้สุทธิต่อคน การติดต่อสื่อสารภายในชุมชน และลักษณะทางด้านจิตวิทยาที่มีต่อระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล

ปัจจัย	Pearson Correlation Coefficient	Prob Sig. (2 tailed)
อายุ	-0.099 ^{ns}	0.072
รายได้ต่อคน	-0.124*	0.025
การติดต่อสื่อสารภายในชุมชนท้องถิ่น	0.086 ^{ns}	0.122
เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ	-0.021 ^{ns}	0.710
เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย	0.201**	0.000
เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น	-0.092 ^{ns}	0.096

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพรรณาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชนท้องถิ่นของ จังหวัดลำพูน
2. เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดลำพูน ที่มีต่อการดำเนินงานบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดลำพูน

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดลำพูน จำนวนผู้ให้ข้อมูล 329 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยแผนที่ (mapping) การแบ่งเขต (zoning) และการสุ่มตามสัดส่วนของตำบลและจำนวนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (grouping) สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อนำไปสัมภาษณ์ และนำแบบสอบถามไปทดสอบกับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่อยู่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีวิเคราะห์หาความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และได้ทำการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547 ถึงเดือนเมษายน 2547 โดยนำข้อมูลที่ได้ออกรหัสและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัด

ลำพูน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 329 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.35 มีอายุอยู่ในช่วง 35-49 ปี และมีอายุเฉลี่ย 44.40 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 79 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66 ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 66.3 มีอาชีพหลัก คือ รับจ้าง และส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 30,001-120,000 บาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29,736.78 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.01

2. ลักษณะทางด้านจิตวิทยา

ด้านเจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจต่อการเป็นผู้นำในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 2.30

ด้านเจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจต่อการเป็นผู้นำในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 2.34

ด้านเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลโดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจต่อการเป็นผู้นำในระดับที่ดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 2.42

3. การรับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ภายในชุมชนท้องถิ่น

การรับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ภายในชุมชนท้องถิ่นโดยอาศัยวิธีการใช้เสียงตามสาย พบว่า มีการรับข่าวสารด้วยวิธีการนี้ เป็นจำนวน 2.8 หรือ ประมาณ 3 ครั้ง/สัปดาห์

การรับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. โดยวิธีการพบปะ พูดคุยตามสถานที่ต่าง ๆ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วในหนึ่งสัปดาห์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่น ด้วยวิธีการนี้เป็นจำนวน 1.67 หรือ ประมาณ 2 ครั้ง/สัปดาห์

การรับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ด้วยการใช้แผ่นพับ หรือใบปลิว พบว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ในหนึ่งสัปดาห์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่น ด้วยวิธีการนี้ เป็นจำนวน 0.45 ครั้ง/สัปดาห์ หรือแทบจะไม่พบวิธีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยวิธีการดังกล่าวเลย

การรับข่าวสารโดยวิธีการอื่น ๆ นั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าจะนอกเหนือจากวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ยังมีการรับข่าวสารด้วยวิธีการใช้โทรศัพท์ ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกันภายในชุมชนท้องถิ่นด้วยวิธีการนี้ เป็นจำนวน 0.35 ครั้ง/สัปดาห์ หรือแทบจะไม่พบวิธีการรับข่าวสาร หรือเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้วยวิธีการดังกล่าวเลย

4. ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน

ด้านโครงสร้างขององค์การ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ย มีความพึงพอใจในโครงสร้างขององค์การในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51 คะแนน)

ด้านลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ย มีความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.34)

ด้านของลักษณะของระบบในการดำเนินงาน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.33)

ด้านลักษณะแบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.31)

ด้านลักษณะของสมาชิกในองค์การ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในด้านลักษณะของสมาชิกในองค์การ (พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.43)

ด้านความรู้ความสามารถขององค์การ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.26)

ด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.29)

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำพูน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น คือ ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ ลักษณะทางด้านจิตวิทยา และการรับข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลและตัวแปรตาม คือ ระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน คือ เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย และรายได้สุทธิ เท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ทั้ง 7 ด้าน คือ (1) ด้านโครงสร้างขององค์การ (2) ด้านกลยุทธ์ในการดำเนินงานขององค์การ (3) ด้านลักษณะของระบบในการดำเนินงาน (4) ด้านลักษณะแบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (5) ด้านลักษณะของสมาชิก (6) ด้านความรู้ ความสามารถขององค์การ (พนักงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) และ (7) ด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูนนั้น ทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจตั้งแต่ระดับปานกลาง ไปจนถึงระดับมาก นั่นคือ การบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องกับสภาวะการณ์ และความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่น และเมื่อพิจารณาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละด้านแล้ว พบว่า ในด้านที่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีความพึงพอใจน้อยที่สุด 2 ลำดับสุดท้าย คือ ด้านความรู้ ความสามารถขององค์การ (พนักงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) และ ด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ

ความรู้ความสามารถขององค์การ (พนักงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) นั้นเป็นสิ่งที่องค์การ หรือพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การสามารถทำได้ดีกว่าองค์การอื่น ๆ เป็นความสามารถที่โดดเด่นขององค์การ จากผลการวิจัยพบว่า ในด้านความรู้ความสามารถขององค์การ (พนักงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) ยังเป็นสิ่งที่ได้รับความพึงพอใจจากประชาชนในระดับที่ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นสิ่งที่ได้รับความพึงพอใจจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในระดับที่ค่อนข้างน้อยกว่ากิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถขององค์การ (พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) ในด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมักจะเน้นในเรื่องของการให้ความรู้ด้านการผลิตมากกว่าด้านการตลาด พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ยังเป็นผู้ที่ขาดความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการทางด้านการตลาดของสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สินค้าหลาย ๆ อย่างที่ผลิตขึ้นมาจากการส่งเสริมการผลิตนั้น ไม่มีตลาดที่จะรองรับสินค้าที่ผลิตขึ้นมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีความบกพร่องในหน้าที่โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539: 160) ได้ระบุถึงหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านเศรษฐกิจไว้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการจัดตลาด และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์ นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่

ยังไม่ได้รับความพึงพอใจจากผู้ให้ข้อมูลเท่าที่ควร องค์การบริหารส่วนตำบลหลาย ๆ แห่งยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างทันที่ ทั้งที่ ความรู้ความสามารถขององค์การ (พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) จึงเป็นส่วนที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่องมาตลอด เนื่องจากการขาดพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจอย่างแท้จริงในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังที่ ปรีชา เรืองจันทร์ (2540: 38) ได้กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคตควรจะดำเนินงานถูกต้องเป็นหลักสากล การแก้ปัญหาในการพัฒนาถูกต้องตรงตามความต้องการของประชาชนยิ่งขึ้น รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรทำ อะไรควรมอบให้ ภูมิภาคทำ รู้จักแยกแยะประเภทกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ เป็นแนวคิดร่วมกัน ค่านิยม ความคาดหวังขององค์การ จากผลการวิจัยพบว่า ด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การนั้น เป็นอีกด้านหนึ่งที่ยังได้รับความพึงพอใจจากผู้ให้ข้อมูลในระดับที่ต่ำกว่าการดำเนินงานบริการจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการพัฒนานั้น ค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ ไม่ได้หมายความว่าถึงเฉพาะพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การเท่านั้น แต่ยังหมายความว่าค่านิยมของประชาชนที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่น ที่จะต้องมีแนวคิด ค่านิยม ความคาดหวังที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ดำเนินการพัฒนา ดังที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 331) ได้กล่าวว่า องค์การที่มีความเป็นเลิศในด้านการบริหาร มักจะมีค่านิยมร่วมกันที่ก่อให้เกิดปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารองค์การนั้น ๆ

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำพูน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องนำมาส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความพึงพอใจในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ เจตคติที่มีต่อแผน และนโยบาย และรายได้ต่อคน

เจตคติที่มีต่อแผน และนโยบายนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงทิศทาง หรือเป้าหมายขององค์การในการที่พัฒนาชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ และเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชน หากประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีเจตคติที่ดีต่อแผนและนโยบายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเองแล้ว ก็จะทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเช่นกัน และการยอมรับในแผนและนโยบายยังเป็นผลทำให้ประชาชนมีความต้องการที่จะปฏิบัติตาม และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตามแผน และนโยบาย

นั้น และสิ่งสำคัญในการที่จะทำให้แผน และนโยบายที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้นจะได้รับการยอมรับ และสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ก็คือ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และนโยบายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนเป็นผู้ที่จะเข้าใจถึงสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีที่สุด ดังที่ กองราชการส่วนตำบล (2538: 38) ได้กล่าวว่า การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการจัดทำแผนเพื่อแก้ไขปัญหาคือความต้องการของประชาชนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด และนโยบายการพัฒนาระดับชาติ

รายได้สุทธิของประชาชนในท้องถิ่น ก็ถือว่าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จากผลการวิจัย พบว่า ระดับรายได้สุทธิจะมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในทิศทางที่ตรงกันข้าม นั่นคือ ผู้ที่มีรายได้ในระดับที่ต่ำลงจะมีระดับความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก กิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ นอกเหนือจากการช่วยเหลือในด้านของความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่น ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ระบบชลประทาน เป็นต้น มักจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นผู้ที่มีรายได้ต่ำจึงมักจะมีควมสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม หรือกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากกิจกรรมนั้นสามารถที่จะเพิ่มรายได้ หรือสามารถประกอบเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเอง และครอบครัวได้ ดังที่ ปรีชา เรืองจันทร์ (2540: 43) ได้กล่าวว่า ในระยะแรกของการพัฒนาควรจะเน้นที่คุณภาพของคน สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมีความเข้มแข็งและมีรายได้เพียงพอแล้วจึงไปพัฒนาในส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะ

1. ประธานและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำพูน ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย หรือแผนงาน รวมถึงการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของความรู้ความสามารถขององค์การ (พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) จะต้องมีการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการส่งเสริมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชนท้องถิ่น

2. ประธานและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำพูน ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย หรือแผนงาน รวมถึงการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาในชุมชนท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อแผนและนโยบาย และเพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนานั้นประสบความสำเร็จ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. พัฒนากรอำเภอ และพัฒนากรจังหวัดลำพูน สามารถที่จะนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผน และนโยบายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งถือว่าเป็นผู้นำในการพัฒนานั้น เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การที่ดี โดยการส่งเสริมให้สมาชิกในองค์การ และประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้กำหนดค่านิยมร่วม หรือเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูนเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตของผู้ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความสำคัญในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เพื่อสามารถทำให้งานวิจัยมีประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ในการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูนนั้น เป็นการศึกษาการบริหารจัดการ โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถในการบริหารงานขององค์กรตามแนวคิดของ McKinsey ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถในการบริหารงานขององค์กรในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อทำให้งานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ครอบคลุมทุก ๆ ด้านมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กองราชการส่วนตำบล. 2538. การฝึกอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพประธาน
กรรมการบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- _____. 2542. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ องค์การ (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.
2542). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กรมการปกครอง จังหวัดลำพูน. 2546. "ข้อมูลประชากรจังหวัดลำพูน". [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.lamphun.go.th>. (2 เมษายน 2546).
- กรมการปกครอง. ม.ป.ป.. คู่มือประชาชนสำหรับตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กรมการปกครองและสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. 2539. ปัญหาการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กองราชการส่วนตำบล. 2538. "การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล".
เทศาภิบาล 1(มกราคม): 23.
- จิรศักดิ์ เกษณีบุตร. 2536. "องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล ปัญหาขัดข้อง แนวทางแก้ไข
และการพัฒนาในอนาคต". เทศาภิบาล 4(เมษายน): 31.
- _____. 2541. "ปัญหาความขัดแย้งการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล".
เทศาภิบาล 93(เมษายน): 10-15.
- ชรีณี เดชจินดา. 2530. ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการอุตสาหกรรมแขวงแสมดำ เขต
บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2522. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. อ้างถึงใน
ทวีป ยอดเสรี. 2538. ความพึงพอใจของสมาชิกของสหกรณ์ที่มีต่อโครงการเชื่อมโยง
สินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรกำแพงเพชร
จำกัด. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ชูวงศ์ ฉายบุตร. 2539. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์แสดพริ้นดิงเซนเตอร์.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2528. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. 2544. การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทวีป ยอดเสริม. 2538. ความพึงพอใจของสมาชิกของสหกรณ์ที่มีต่อโครงการเชื่อมโยงสินค้าเพื่อการผลิตและการบริการตลาดข้าวของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรกำแพงเพชร จำกัด. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ทวีรัตน์ แสงสว่าง. 2534. การใช้เทคโนโลยีปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกร สมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่สันป่าตอง จำกัด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2539. หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธรรมบุญ ศิริพันธ์. 2530. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาทในการสื่อสารของเกษตรกรตำบล ในจังหวัดพัทลุง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. อ้างถึงใน สุธี ชิวหากาญจน์. 2538. ความพึงพอใจต่องานของเกษตรกรตำบลในภาคใต้ตอนบน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- นันทิยา หุตานุวัตร และ ณรงค์ หุตานุวัตร. 2546. การพัฒนาองค์กรชุมชน. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- นำชัย ทนุผล. 2529. การพัฒนาชุมชน. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- บุญเรือง ขจรศิลป์. 2528. "การสร้างแบบวัดเจตคติ". ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 2(มกราคม-กุมภาพันธ์): 137-153.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2519. การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- ปัญญา หิรัญรัมย์. 2529. ความรู้พื้นฐานทางการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: บริษัทสารมวลชน. อ้างถึงใน ปรีชาชาติ อำมาตย์โยธิน. 2538. ความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ประจำสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ในเขตภาคเหนือตอนบน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ปรีชา เรืองจันทร์. 2540. "องค์การบริหารส่วนตำบลในปี 2563". เทศาภิบาล 3(มีนาคม): 43.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัคตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และ พสุ เฉชะรินทร์. 2542. การจัดการเชิงกลยุทธ์ และนโยบายธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พูนทรัพย์ สวนเมือง ตูลาพันธุ์. 2546. "การรวมพลังเข้มแข็งของสตรี". [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thaiwoman.net>. (2 เมษายน 2546).
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2526. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: บริษัทวิกเตอร์เพาเวอร์พอยท์. อ้างถึงใน
สุเทพ พานิชพันธุ์. 2541. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเข้าร่วมโครงการ
ปรับโครงสร้างและระบบการผลิต จังหวัดอุบลราชธานี. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มนตรี เขียวแหลม. 2536. ความพึงพอใจในภาระหน้าที่และงานของเกษตรกรอำเภอในจังหวัดภาคเหนือ.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มนต์ชัย แก้วหลวง. 2543. ความพึงพอใจของลูกค้าในการใช้บริการจากร้านขายยา ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มณีวรรณ ต้นไทย. 2533. พฤติกรรมให้บริการของเจ้าหน้าที่กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการ
อาหารและยาต่อประชาชนที่มาติดต่อ. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โยธิน ศันสนยุทธ. 2525. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. อ้างถึงใน อนันต์
ปัญญาวิทย์. 2534. ความพึงพอใจในการทำงานของนักวิชาการสัตวบาลประจำ
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- รัชนี เศรษฐโฐ. 2528. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- ลิขิต ชีระเวคิน. 2527. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัย
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรลักษณ์ มนต์เอื้อศิริ. 2541. "ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล". พัฒนาชุมชน
1(มกราคม): 63-66.
- วัลยา บุตรดี. 2533. ความพึงพอใจต่องานของเกษตรกรตำบลเคหกิจเกษตรภาคเหนือ. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- วิชัย เหลืองธรรมชาติ. 2531. ความพึงพอใจในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากร
หมู่บ้านอพยพโครงการเขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิญญู พิชญากานต์. ม.ป.ป.. หลักการจัดการ. เชียงใหม่: คณะวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ.

วีระพล ทองมา. 2534. การใช้พลังอำนาจของเกษตรอำเภอตามการรับรู้ของเกษตรกรตำบลและเจ้าพนักงานเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

_____. 2545. เอกสารประกอบการสอน วิชาการจัดการข้อมูลสำหรับบริหารการพัฒนา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ศิริวรรณ วนุลย์มา. 2544. สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา. สงขลา: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุดา สุวรรณภิรมย์, ชวลิต ประภวานนท์ และ สมศักดิ์ วาณิชยาภรณ์. 2542. การบริหารเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2545. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.

สรวงศรี วีรัชชัย. 2527. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.

สนธิ คชสิทธิ์. 2524. สภาพความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อ้างอิงใน สุธี ชิวหากาญจน์. 2538. ความพึงพอใจต่องานของเกษตรตำบลในภาคใต้ตอนบน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สมยศ นาวิการ. 2538. การบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

สมเกียรติ ฉายไธสง. 2539. ความพึงพอใจของพนักงานสหกรณ์ที่มีต่อหน้าที่การงานและผลตอบแทนที่ได้รับ. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยการพัฒนางานสหกรณ์, กองวิชาการ, กรมส่งเสริมการเกษตร.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2526. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2543. ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนารัฐบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชา จันท์ธอม. 2541. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุจิต นิมิตรกุล. 2545. ราชการชนบท. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

สุภางค์ จันทวานิช. 2534. การจัดช่วงชั้นทางสังคม : เกียรติภูมิของอาชีพต่าง ๆ ในสังคม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุริยะ วิริยะสวัสดิ์. 2540. เกร็ดการบริหารจัดการงาน – จัดการคน. กรุงเทพฯ: บุคเบ้งค์.
- สุเทพ พานิชพันธุ์. 2541. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต จังหวัดอุบลราชธานี. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อนันต์ อนันตกุล. 2521. การปกครองท้องถิ่นของไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุศักดิ์ จันทร์มา. 2537. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการแสดงออกในบทบาทการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- อมร รักษาสัตย์. 2535. การปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Porter, L.W and E.E. Lawler, 1968. Managerial Attitudes and Performance. Honewood III: Richard. Irwin, Inc. อ้างถึงใน มนต์ชัย แก้วหลวง. 2543. ความพึงพอใจของลูกค้าในการใช้บริการจากร้านขายยาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม□□□

แบบสอบถาม

เรื่อง ความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการ
ชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน

- คำชี้แจง**
1. แบบสอบถามนี้ใช้รวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดลำพูน
 2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยแม่โจ้เท่านั้น
 3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา
ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ของสมาชิกกลุ่ม
แม่บ้านเกษตรกร

คำแนะนำ โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือเติมข้อความลงในให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ ปี (ถ้าเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)
2. ภูมิลำเนา ☐ 1) เป็นคนที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่น ☐ 2) ไม่ได้เป็นคนที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่น
3. ระดับการศึกษา ☐ 1) ประถมศึกษา
☐ 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
☐ 4) อนุปริญญา / ปวส.
☐ 5) ปริญญาตรี
☐ 6) สูงกว่าปริญญาตรี
4. รายได้สุทธิ บาท / ปี

5. อาชีพหลัก ☐ 1) ค้าขาย
☐ 2) รับจ้าง
☐ 3) รับราชการ
☐ 4) รัฐวิสาหกิจ
☐ 5) อื่นๆ

6. การรับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ภายในชุมชนท้องถิ่น

เสียงตามสาย	จำนวน	ครั้ง / สัปดาห์
การพบปะ พูดคุยโดยตรงที่บ้าน	จำนวน	ครั้ง / สัปดาห์
แผ่นพับ / ใบปลิว	จำนวน	ครั้ง / สัปดาห์
อื่นๆ โปรดระบุ.....	จำนวน	ครั้ง / สัปดาห์

7. ลักษณะทางด้านจิตวิทยา

ข้อความเกี่ยวกับลักษณะทางด้านจิตวิทยา	ความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1. เจตคติที่มีต่อการเป็นผู้นำ 1.1 ท่านชอบที่จะทำกิจกรรมในชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน 1.2 ท่านคิดว่าผู้นำในชุมชนท้องถิ่นมีความรับผิดชอบน้อยกว่าเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของภาครัฐและเอกชน 1.3 หากท่านมีปัญหา ท่านจะไปขอความช่วยเหลือจากผู้นำในชุมชน เป็นอันดับแรกก่อนที่จะหาทางออกอื่นๆ 1.4 ท่านรู้สึกพอใจหาก ผู้นำในชุมชนจะไม่ได้นำเอาคำแนะนำของท่านไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของโครงการพัฒนาต่างๆ 1.5 ท่านมีความสนิทสนมกับผู้นำในชุมชนท้องถิ่น มากกว่า การสนิทสนมกับบุคคลภายนอก			

ข้อความเกี่ยวกับลักษณะทางด้านจิตวิทยา	ความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1.6 ท่านมีความไว้วางใจบุคคลอื่น หรือบุคคลบางคนในชุมชนท้องถิ่นมากกว่า ผู้นำชุมชนของท่าน 1.7 ท่านต้องการที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆกับผู้นำชุมชน เพราะ ผู้นำชุมชนคือผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี 1.8 ท่านสามารถที่จะปรึกษา หรือขอข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาต่างๆจากบุคคลอื่นได้มากกว่าผู้นำชุมชน 2. เจตคติที่มีต่อแผนและนโยบาย 2.1 ท่านมีความสนใจในการเข้าร่วมกำหนดแผนและนโยบายการพัฒนาชุมชนของท่าน 2.2 ท่านคิดว่าการกำหนดแผนและนโยบายการพัฒนาชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบ ไม่ได้เป็นหน้าที่ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น 2.3 ท่านคิดว่ากิจกรรมต่างๆในแผนและนโยบายของการพัฒนาชุมชนมีความน่าสนใจมากกว่าแผนและนโยบายของหน่วยงานภายนอก 2.4 ท่านต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงกิจกรรมบางอย่างในแผนและนโยบายการพัฒนาชุมชน เพราะ มันทำให้เกิดมลภาวะทางน้ำ อากาศและเสียงภายในชุมชน			

ข้อความเกี่ยวกับลักษณะทางด้านจิตวิทยา	ความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2.5 ท่านต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆตามแผนและนโยบายการพัฒนาชุมชน มากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมภายนอก เพราะท่านต้องการให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง			
2.6 ท่านไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆตามแผนและนโยบายการพัฒนาชุมชน เพราะน่าเบื่อหน่ายและไม่น่าสนใจ			
2.7 ท่านจะสนับสนุนกิจกรรมต่างๆตามแผนและนโยบายการพัฒนาชุมชน เพราะสามารถช่วยแก้ไขปัญหภายในชุมชนของท่านได้			
2.8 ท่านไม่เชื่อมั่นในกิจกรรมตามแผนและนโยบายการพัฒนาชุมชนจึงทำให้ท่านไม่อยากเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชน			
3. เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น			
3.1 หากมีโอกาหรือเวลาว่างพอ ท่านจะเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น เพราะเป็นสิ่งที่น่าสนใจ			
3.2 ในฐานะที่ท่านเป็นสมาชิกของชุมชน ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเมื่อท่านมีเวลาว่างเท่านั้น			
3.3 ท่านชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพราะเห็นว่าดีและมีประโยชน์ต่อชุมชน			
3.4 ท่านไม่ชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพราะจะทำให้ท่านเสียเวลา			
3.5 ท่านชอบที่จะให้มีการประชุม ซึ่งจะทำได้ข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์ สอดคล้องกัน ไม่ใช่เป็นความคิดเห็นของคนส่วนน้อย			
3.6 กิจกรรมของชุมชนสามารถที่จะดำเนินต่อไปได้โดยที่ท่านไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วม			

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำพูน

คำแนะนำ โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง ตามความเป็นจริง

ลักษณะการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น	ความพึงพอใจ				
	พึงพอใจ มากที่สุด (5)	พึงพอใจ มาก (4)	พึงพอใจ ปานกลาง (3)	พึงพอใจ น้อย (2)	พึงพอใจ น้อยที่สุด (1)
1. ลักษณะทางด้านโครงสร้าง 1.1 อบต. มีการจัดแสดงแผนผัง หรือ รูปภาพที่แสดงถึงโครงสร้างของ อบต. ไว้อย่างชัดเจนว่าใครมีตำแหน่งอะไร 1.2 อบต. มีคณะกรรมการในสัดส่วน ตามโครงสร้างที่เหมาะสม สะดวกต่อ การปฏิบัติงาน 1.3 ลักษณะโครงสร้าง อบต. ของท่าน นั้น เป็นไปตาม ระเบียบของทางราชการ 1.4 คณะกรรมการบริหารของ อบต. และ สภา อบต. เป็น โครงสร้างที่มีจำนวน สมาชิกเพียงพอและเหมาะสมต่อการ ตรวจสอบซึ่งกันและกัน 1.5 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของ คณะกรรมการ อบต. เป็นไปอย่างชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนซึ่งกันและกัน 2. ลักษณะของกลยุทธในการดำเนินงาน 2.1 อบต. มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึง บทบาท และหน้าที่ในส่วนที่ อบต. ต้อง รับผิดชอบต่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 2.2 กิจกรรมต่างๆที่ อบต. จัดขึ้นมีความ เหมาะสมและสอดคล้องกับความ ต้องการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					

ลักษณะการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น	ความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด (5)	พึงพอใจมาก (4)	พึงพอใจปานกลาง (3)	พึงพอใจน้อย (2)	พึงพอใจน้อยที่สุด (1)
2.3 อบต. มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่คนในชุมชน เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การจัดการฝึกอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ฯลฯ 2.4 อบต. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. โดยเฉพาะในการจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 2.5 อบต. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมการตรวจสอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 3. ลักษณะของระบบในการดำเนินงาน 3.1 การสรรหาหรือการคัดเลือกพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของ อบต. มีความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นธรรม 3.2 ความเหมาะสมเกี่ยวกับอัตรารายได้ของ อบต. เช่น ภาษีประเภทต่างๆ 3.3 พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความสุภาพ เรียบร้อย ให้การต้อนรับ และอำนวยความสะดวก แก่ผู้ที่มาติดต่องานกับ อบต.					

ลักษณะการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น	ความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด (5)	พึงพอใจมาก (4)	พึงพอใจปานกลาง (3)	พึงพอใจน้อย (2)	พึงพอใจน้อยที่สุด (1)
3.4 อบต. มีการจัดประชุม จัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคนในชุมชนกับ อบต. 3.5 ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆของ อบต. มีการติดตามประเมินผล และปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ 4. ลักษณะของแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง 4.1 คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. เปิดโอกาสสมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่มีผลต่อกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 4.2 คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. ขอมรับในการตัดสินใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน ในเรื่องที่มีผลต่อกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 4.3 คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. มักจะใช้อำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 4.4 คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. มักจะนำเสนอทางเลือกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้เลือกปฏิบัติ					

ลักษณะการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น	ความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด (5)	พึงพอใจมาก (4)	พึงพอใจปานกลาง (3)	พึงพอใจน้อย (2)	พึงพอใจน้อยที่สุด (1)
4.5 คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. เปิดโอกาสให้ท่านได้วิพากษ์วิจารณ์ถึงผลการดำเนินงานของหรือกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข 5. ลักษณะของสมาชิกในองค์การ (พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ) 5.1 กระบวนการคัดเลือกพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน อบต.ของท่าน เป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นธรรม โดยยึดเอาความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ 5.2 พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ใน อบต. มีคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน 5.3 บุตรหลานของท่าน หรือเยาวชนในชุมชน มีโอกาสเข้าทำงานใน อบต. ของท่านมากกว่าบุคคลจากอำเภออื่นๆ 5.4 พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ที่มีความสุภาพเรียบร้อย ให้การต้อนรับ ให้ความสะดวกแก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการ 5.5 พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ อบต. จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ					

ลักษณะการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น	ความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด (5)	พึงพอใจมาก (4)	พึงพอใจปานกลาง (3)	พึงพอใจน้อย (2)	พึงพอใจน้อยที่สุด (1)
6. ความรู้ความสามารถขององค์กร 6.1 บุคลากรของอบต. ที่ดำเนินงานเพื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นอย่างดี 6.2 บุคลากรของอบต.สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนในส่วนที่เป็นหน้าที่ตนต้องรับผิดชอบได้อย่างทันทั่วทั้งที่และเป็นที่พึงของคนในชุมชนได้ 6.3 บุคลากรของอบต. สามารถที่จะสร้างสรรค์กิจกรรม ที่ตรงกับความต้องการ เป็นที่สนใจแก่คนในชุมชนสามารถดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นได้ 6.4 บุคลากรของอบต. สามารถที่จะจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมอาชีพของ เช่น การจัดหาตลาดรองรับสินค้า เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน 6.5 บุคลากรของอบต. สามารถที่จะจัดการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในด้านระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำ ถนน ฯลฯ 7. ค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร 7.1 บุคลากรของอบต. ได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชนในการเป็นผู้นำในกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ					

ลักษณะการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น	ความพึงพอใจ				
	พึงพอใจมากที่สุด (5)	พึงพอใจมาก (4)	พึงพอใจปานกลาง (3)	พึงพอใจน้อย (2)	พึงพอใจน้อยที่สุด (1)
7.2 บุคลากรของอบต. ได้มีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน					
7.3 บุคลากรของอบต. ได้มีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน					
7.4 บุคลากรของอบต. พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน อบต. ได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน					
7.5 บุคลากรของอบต. ได้เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้ร่วมประเมินหรือติดตามผล เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนา					

ภาคผนวก ข
ตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวก 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการ
เป็นผู้นำของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. ท่านชอบที่จะทำกิจกรรมในชุมชนร่วมกับ ผู้นำ ชุมชน	2.89	0.33
2. ท่านคิดว่าผู้นำในชุมชนท้องถิ่นมีความรับผิดชอบ น้อยกว่าเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของภาครัฐและ เอกชน	1.78	0.68
3. หากท่านมีปัญหา ท่านจะไปขอความช่วยเหลือ จากผู้นำในชุมชน เป็นอันดับแรก ก่อนที่จะหา ทาง ออกอื่น ๆ	2.65	0.95
4. ท่านรู้สึกพอใจหาก ผู้นำในชุมชนจะไม่ได้นำเอา คำแนะนำของท่านไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของ โครงการพัฒนาต่าง ๆ	1.98	0.87
5. ท่านมีความสนิทสนมกับผู้นำในชุมชนท้องถิ่น มากกว่าการสนิทสนมกับ บุคคลภายนอก	2.54	0.66
6. ท่านมีความไว้วางใจบุคคลอื่น หรือบุคคลบางคน ในชุมชนท้องถิ่นมากกว่า ผู้นำชุมชนของท่าน	2.06	0.82
7. ท่านต้องการที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆกับผู้นำชุมชน เพราะ ผู้นำชุมชนคือผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้เป็นอย่างดี	2.52	0.54
8. ท่านสามารถที่จะปรึกษา หรือขอข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาต่างๆจากบุคคลอื่นได้มากกว่า ผู้นำชุมชน	1.98	0.77
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	2.30	0.34

ตารางภาคผนวก 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อแผน
และนโยบายของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. ท่านมีความสนใจในการเข้าร่วมกำหนดแผน และนโยบายการพัฒนาชุมชนของท่าน	2.76	0.48
2. ท่านคิดว่าการกำหนดแผนและนโยบายการ พัฒนาชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ ไม่ได้เป็นหน้าที่ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น	2.00	0.88
3. ท่านคิดว่ากิจกรรมต่าง ๆ ในแผนและนโยบายของ การพัฒนาชุมชนมีความน่าสนใจมากกว่าแผน และนโยบายของหน่วยงานภายนอก	2.35	0.61
4. ท่านต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงกิจกรรมบางอย่าง ในแผน และนโยบายการพัฒนาชุมชน เพราะ มันทำให้เกิดมลภาวะทางน้ำ อากาศ และเสียงภายในชุมชน	1.67	0.73
5. ท่านต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผน และนโยบายการพัฒนาชุมชน มากกว่าการเข้าร่วม กิจกรรมภายนอก เพราะท่านต้องการให้เกิด การพัฒนาอย่างแท้จริง	2.75	0.46
6. ท่านไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผน และนโยบายการพัฒนาชุมชน เพราะน่าเบื่อหน่าย และไม่น่าสนใจ	2.31	0.72

ตารางภาคผนวก 2 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
7. ท่านจะสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนและ นโยบายการพัฒนาชุมชน เพราะสามารถ ช่วยแก้ไขปัญหายภายในชุมชนของท่านได้	2.79	0.45
8. ท่านไม่เชื่อมั่นในกิจกรรมตามแผนและ นโยบายการพัฒนาชุมชนจึงทำให้ท่าน ไม่ยอมเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชน	2.12	0.76
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	2.34	0.32

ตารางภาคผนวก 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. หากมีโอกาศ หรือเวลาว่างพอ ท่านจะ เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น เพราะ เป็นสิ่งที่น่าสนใจ	2.82	0.43
2. ในฐานะที่ท่านเป็นสมาชิกของชุมชน ท่านจะ เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเมื่อท่านมีเวลาว่างเท่านั้น	1.85	0.82
3. ท่านชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพราะเห็นว่าดีและมีประโยชน์ต่อชุมชน	2.80	0.44
4. ท่านไม่ชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพราะจะทำให้ท่านเสียเวลา	2.37	0.82
5. ท่านชอบที่จะให้มีการประชุม ซึ่งจะทำได้ ข้อสรุปที่เป็นเอกฉันท์ สอดคล้องกัน ไม่ใช่เป็น ความคิดเห็นของคนส่วนน้อย	2.72	0.55
6. กิจกรรมของชุมชนสามารถที่จะดำเนินต่อไปได้ โดยที่ท่านไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วม	2.01	0.85
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	2.43	0.36

ตารางภาคผนวก 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของ
ผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะโครงสร้างขององค์การ

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. อบต. มีการจัดแสดงแผนผัง หรือ รูปภาพ ที่แสดงถึงโครงสร้างของ อบต. ไว้อย่างชัดเจน ว่าใครมีตำแหน่งอะไร	3.48	0.93
2. อบต. มีคณะกรรมการในสัดส่วนตาม โครงสร้างที่เหมาะสม สะดวกต่อการปฏิบัติงาน	3.50	0.90
3. ลักษณะโครงสร้าง อบต. ของท่านนั้น เป็นไปตาม ระเบียบของทางราชการ	3.63	0.88
4. คณะกรรมการบริหารของ อบต.และ สภา อบต. เป็นโครงสร้างที่มีจำนวนสมาชิก เพียงพอและเหมาะสมต่อการตรวจสอบ ซึ่งกันและกัน	3.56	0.89
5. การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของ คณะกรรมการ อบต.เป็นไปอย่างชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนซึ่งกันและกัน	3.40	0.96
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	3.51	0.67

ตารางภาคผนวก 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของ
ผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. อบต. มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึงบทบาท และหน้าที่ในส่วนที่ อบต.ต้องรับผิดชอบ ต่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3.30	1.07
2. กิจกรรมต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3.30	1.03
3. อบต. มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่คนในชุมชน เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การจัดการฝึกอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร ฯลฯ	3.49	1.03
4. อบต. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. โดยเฉพาะ ในการจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	3.36	0.99
5. อบต.มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่ม แม่บ้านเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมการ ตรวจสอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ งานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3.28	0.98
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	3.34	0.81

ตารางภาคผนวก 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของ
ผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของระบบในการดำเนินงาน

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. การสรรหาหรือการคัดเลือกพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของ อบต. มีความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นธรรม	3.30	1.07
2. ความเหมาะสมเกี่ยวกับอัตรารายได้ ของ อบต. เช่น ภาษีประเภทต่าง ๆ	3.30	1.03
3. พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีความสุภาพ เรียบร้อย ให้การต้อนรับ และอำนวยความสะดวก แก่ผู้ที่มาติดต่อ งานกับ อบต.	3.49	1.03
4. อบต. มีการจัดประชุม จัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างคนในชุมชนกับ อบต.	3.36	0.99
5. ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. มีการติดตามประเมินผล และปรับปรุง ให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	3.28	0.98
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	3.34	0.81

ตารางภาคผนวก 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของ
ผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของ
ผู้บริหารระดับสูง

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. เปิดโอกาสสมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีส่วน ร่วม อย่างแท้จริงในการแสดงความคิดเห็นใน เรื่องที่มีผลต่อกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3.32	1.10
2. คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต.ยอมรับในการตัดสินใจของสมาชิก กลุ่มแม่บ้าน ในเรื่องที่มีผลต่อกิจกรรมของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3.44	1.01
3. คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต.มักจะใช้อำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจใน เรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3.19	1.18
4. คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. มักจะนำเสนอทางเลือกในการดำเนิน กิจกรรมต่างๆของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเป็นผู้เลือกปฏิบัติ	3.28	0.99
5. คณะกรรมการบริหารของ อบต.และสภา อบต. เปิดโอกาสให้ท่านได้วิพากษ์วิจารณ์ถึง ผลการดำเนินงานของ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อนำ ไปปรับปรุงแก้ไข	3.31	1.10
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	3.31	0.79

ตารางภาคผนวก 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของ สมาชิกในองค์กร (พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ)

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. กระบวนการคัดเลือกพนักงานหรือ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานใน อบต.ของท่าน เป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นธรรม โดยยึด เอาความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์	3.38	1.08
2. พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ ใน อบต. มีคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงาน	3.45	1.03
3. บุตรหลานของท่าน หรือเยาวชนในชุมชน มีโอกาสดำรงตำแหน่งใน อบต. ของท่านมากกว่า บุคคลจากอำเภออื่น ๆ	3.43	1.08
4. พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ ที่มีความสุภาพเรียบร้อย ให้การต้อนรับ ให้ความสะดวกแก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการ	3.56	0.96
5. พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ อบต. จัดขึ้นอย่าง สม่ำเสมอ	3.33	1.09
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	3.43	0.85

ตารางภาคผนวก 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของ
ผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของความรู้ความสามารถขององค์กร

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. บุคลากรของอบต. ที่ดำเนินงานเพื่อ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับ งานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นอย่างดี	3.27	0.94
2. บุคลากรของอบต.สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในชุมชนในส่วนที่เป็นหน้าที่ตนต้องรับผิดชอบ ได้อย่างทันท่วงที และเป็นที่พึงของคนในชุมชนได้	3.12	0.97
3. บุคลากรของอบต. สามารถที่จะสร้างสรรค์ กิจกรรม ที่ตรงกับความต้องการ เป็นที่สนใจ แก่คนในชุมชน สามารถดึงดูดให้คนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นได้	3.24	1.00
4. บุคลากรของอบต. สามารถที่จะจัดกิจกรรม ที่เป็นการส่งเสริมอาชีพของ เช่น การจัดหา ตลาด รองรับสินค้า เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ ให้แก่ชุมชน	3.17	1.11
5. บุคลากรของอบต. สามารถที่จะจัดการเกี่ยวกับ การอำนวยความสะดวกในด้าน ระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำ ถนน ฯลฯ	3.51	1.01
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	3.26	0.81

ตารางภาคผนวก 10 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจ
ของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อลักษณะของค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การ

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (WMS.)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
1. บุคลากรของอบต. ได้รับความไว้วางใจ จากคนในชุมชนในการเป็นผู้นำในกิจกรรม การพัฒนาต่างๆ	3.30	0.96
2. บุคลากรของอบต. ได้มีการเปิดโอกาส ให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมศึกษาปัญหา ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน	3.32	0.96
3. บุคลากรของอบต. ได้มีการเปิดโอกาส ให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมวางแผนและ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.30	0.96
4. บุคลากรของอบต. พนักงานหรือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน อบต. ได้เข้าร่วม กิจกรรมการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ใน ชุมชน	3.37	0.99
5. บุคลากรของอบต. ได้เปิดโอกาสให้คนในชุมชน ได้ร่วมประเมินหรือติดตามผล เกี่ยวกับกิจกรรม การพัฒนา	3.16	1.12
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	3.29	0.80

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาวพจนา สายแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	13 มีนาคม 2523
ภูมิลำเนา	จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	
2538	- มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาวีวิทยาลัย์ จังหวัดเชียงใหม่
2541	- มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกาวีวิทยาลัย์ จังหวัดเชียงใหม่
2545	- ปริญญาเศรษฐศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
2547	- ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ศ.ม.) สาขาบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่